

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 13. lokakuuta 2023
(OR. en)

14085/23

LIMITE

ENER 542
ENV 1113
CLIMA 468
COMPET 984
CONSOM 361
FISC 226
CODEC 1840

Toimielinten välinen asia:
2023/0077(COD)

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Kom:n asiak. nro:	7440/23 + ADD1
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2019/942 sekä direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamiseksi – Yleisnäkemys

Valtuuskunnille toimitetaan ohessa puheenjohtajavaltion laatima asiakohdassa mainitun ehdotuksen seitsemäs tarkistettu toisinto (REV 7).

Uusi teksti on **lihavoitu ja alleviivattu** ja poistot on merkitty hakasulkein [...], kummatkin ilman harmaata varjostusta.

Asiakirjoissa 8106/23 (REV 1), 8918/23 (REV 2), 9021/23 (REV 3), 10009/23 (REV 4), 10606/23 (REV 5) ja 13771/23 (REV 6) tehdyt poistot on merkitty kursivoiduin hakasulkein [...].

Asiakirjoissa 8106/23 (REV 1), 8918/23 (REV 2), 9021/23 (REV 3), 10009/23 (REV 4), 10606/23 (REV 5) ja 13771/23 (REV 6) lisätty uusi teksti on **lihavoitu**.

2023/0077 (COD)

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

**asetusten (EU) 2019/943 ja (EU) 2019/942 sekä direkttiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944
muuttamisesta unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamiseksi**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 194 artiklan
2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu
kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksitystä,

sekä katsovat seuraavaa¹:

¹ Johdanto-osan kappaleita ei ole vielä mukautettu sen ottamiseksi huomioon, että 2 ja 3 artikla erotetaan tästä muutosasetuksesta erilliseksi direkttiiviksi, jolla muutetaan direkttiivejä (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944.

- (1) Sähkömarkkinoilla on koettu erittäin korkeita hintoja ja heilahteluja syyskuusta 2021 lähtien. Kuten Euroopan energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto, jäljempänä 'ACER', totesi huhtikuussa 2022 tekemässään arvioinnissa EU:n sähkön tukkumarkkinoiden rakenteesta², tämä johtuu pääasiassa sähkön tuotantoon käytettävän kaasun korkeasta hinnasta.
- (2) Venäjän helmikuussa 2022 aloittama hyökkäys Ukrainaan, joka on energiayhteisön sopimuspuoli, ja siihen liittyvät kansainväliset pakotteet ovat häirinneet maailmanlaajuisia energiamarkkinoita ja pahentaneet korkeiden kaasunhintojen ongelmaa, millä on ollut merkittäviä kerrannaisvaikutuksia sähkön hintoihin. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on aiheuttanut epävarmuutta myös muiden voimalaitoksissa käytettyjen hyödykkeiden, kuten kivihiilen ja raakaöljyn, tarjonnasta. Tämä on entisestään lisännyt sähkön hintojen epävakautta.

² European Union Agency for the Cooperation of Energy Regulators, ACER's Final Assessment of the EU Wholesale Electricity Market Design, huhtikuu 2022.

- (3) Vastauksena tähän tilanteeseen **komissio esitti lokakuussa 2021 tiedonannon nimeltä ”Miten vastata energian hintojen nousuun: toiminta- ja tukivälineistö”**. Se sisälsi [...] valikoiman toimenpiteitä, joita [...] **unioni** ja sen jäsenvaltiot voivat käyttää puuttuakseen korkeiden energianhintojen kotitalouksille ja yrityksille aiheuttamiin välittömiin vaikutuksiin, [...] mukaan lukien tulotuki, verohelpotukset, kaasun säästö ja varastointitoimenpiteet [...], ja parantaakseen kykyä sietää tulevia hintasokkeja. Komissio hahmotteli 8 päivänä maaliskuuta 2022 antamassaan tiedonannossa ”REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet”³ lisätoimenpiteitä, joilla tätä välineistöä voidaan vahvistaa ja joilla nouseviin energianhintoihin voidaan vastata. Komissio otti 23 päivänä maaliskuuta 2022 käyttöön myös väliaikaisen valtiontukijärjestelmän, joka sallii tietyt tuet korkeiden energianhintojen vaikutusten lieventämiseksi.⁴

³ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, ”REPowerEU: Kohtuuhintaisempaa, varmempaa ja kestävämpää energiaa koskevat yhteiset eurooppalaiset toimet”, COM(2022) 108 final.

⁴ Komission tiedonanto ”Valtiontukitoimenpiteitä koskevat tilapäiset kriisipuitteet talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen”, C 131 I/01, C/2022/1890.

- (4) Komissio esitteli 18 päivänä toukokuuta 2022 REPowerEU-suunnitelman⁵, jossa otettiin käyttöön energiansäästöön, energiatoimitusten monipuolistamiseen ja uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseen keskittyviä lisätoimenpiteitä, joilla pyritään lopettamaan unionin riippuvuus venäläisistä fossiilisista polttoaineista. Siihen sisältyi myös ehdotus uusiutuvien energialähteiden osuutta koskevan unionin vuoden 2030 tavoitteen nostamisesta 45 prosenttiin. Myös energiamarkkinoiden lyhyen aikavälin interventioista ja sähkömarkkinoiden rakenteen pitkän aikavälin parannuksista annetussa tiedonannossa⁶ esitetään lyhyen aikavälin lisätoimenpiteitä korkeisiin energiahintoihin puuttumiseksi. Tämän lisäksi siinä määriteltiin aloja, joilla sähkömarkkinoiden rakennetta voitaisiin parantaa, ja ilmoitettiin aikeesta arvioida näitä aloja lainsäädäntökehyksen muuttamiseksi [...].

⁵ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – REPowerEU-suunnitelma, COM(2022) 230.

⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ”Energiamarkkinoihin kohdistuvat lyhyen aikavälin interventiot ja sähkömarkkinoiden markkinarakenteen parannukset pitkällä aikavälillä – toimintalinja”, COM(2022) 236 final.

- (5) Vastatakse [...] kiireellisesti hintakriisiin ja turvallisuuteen liittyviin huolenaiheisiin ja puuttuakseen kansalaisten kohtaamiin hinnankorotuksiin [...] unioni hyväksyi **useita säädöksiä, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/1032⁷, jolla luodaan vahva kaasun varastointijärjestelmä⁸, neuvoston asetuksen (EU) 2022/1369⁹, joka tarjoaa tehokkaita kaasun ja sähkön kysynnän vähentämistoimenpiteitä¹⁰, neuvoston asetuksen (EU) 2022/1854¹¹, jolla luodaan hintarajoitusjärjestelmiä ansiottomien voittojen välttämiseksi niin kaasu- kuin sähkömarkkinoilla¹², ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2577¹³, jolla vahvistetaan toimenpiteitä uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyjen nopeuttamiseksi¹⁴.**

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/1032, annettu 29 päivänä kesäkuuta 2022, asetusten (EU) 2017/1938 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta kaasun varastoinnin osalta (EUVL L 173, 30.6.2022, s. 17).

⁸ [...]

⁹ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206) ja neuvoston asetus (EU) 2022/1854, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1)

¹⁰ [...]

¹¹ Neuvoston asetus (EU) 2022/1854, annettu 6 päivänä lokakuuta 2022, korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä (EUVL L 261 I, 7.10.2022, s. 1).

¹² [...]

¹³ Neuvoston asetus (EU) 2022/2577, annettu 22 päivänä joulukuuta 2022, kehyksestä uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseksi (EUVL L 335, 29.12.2022, s. 36).

¹⁴ [...]

- (6) Vuosina 2018 ja 2019¹⁵ hyväksyttyyn ”Puhdasta [...] energiaa kaikille eurooppalaisille”[...]-säästöpakettiin¹⁶, jäljempänä ’**puhtaan energian säästöpaketti**’, perustuvien hyvin integroituneiden **energiamarkkinoiden** ansiosta unionin pitäisi voida hyötyä energian sisämarkkinoiden taloudellisista eduista tavanomaisissa markkinaolosuhteissa, taata toimitusvarmuus ja jatkaa hiilestä irtautumista. Rajat ylittävä yhteenliitettävyyys takaa myös sähköjärjestelmän turvallisemman, luotettavamman ja tehokkaamman toiminnan.

¹⁵ [...]

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1); Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82); Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2002, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 210); Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 22); Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54); Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).

- (7) Sähkömarkkinoiden nykyinen rakenne on myös edesauttanut sellaisten uusien ja innovatiivisten tuotteiden, palvelujen ja toimenpiteiden syntymistä sähkön vähittäismarkkinoilla, jotka tukevat energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöönottoa ja lisäävät valinnanmahdollisuuksia, jotta kuluttajien olisi helpompi pienentää energialaskujaan myös pienimuotoisten tuotantolaitosten ja kulutusjoustoja tarjoavien uusien palvelujen avulla. Energiajärjestelmän digitalisoinnin, kuten kuluttajien aktiivisen osallistumisen, tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämisen ja laajentamisen olisi oltava keskeinen osa tulevia sähkömarkkinoita ja -järjestelmiä. Samalla olisi kunnioitettava kuluttajien valintoja ja annettava heille mahdollisuus hyödyntää erilaisia sopimustarjouksia.
- (8) [...] Vallitsevan energiakriisin aikana sähkömarkkinoiden nykyisessä rakenteessa on **kuitenkin** [...] paljastunut myös useita merkittäviä puutteita, jotka liittyvät fossiilisten polttoaineiden korkeiden ja epävakaiden hintojen vaikutukseen lyhyen aikavälin sähkömarkkinoihin, mikä altistaa kotitaloudet ja yritykset merkittäville hintapiikeille, jotka vaikuttavat niiden sähkölaskuihin.
- (9) Uusiutuvan energian ja puhtaiden joustavien teknologioiden nopeampi käyttöönotto on kestävin ja kustannustehokkain tapa vähentää rakenteellisesti fossiilisten polttoaineiden kysyntää sähköntuotannossa ja suorassa kulutuksessa sähköistämisen ja energiajärjestelmän integroinnin avulla. Alhaisten toimintakustannustensa ansiosta uusiutuvat energialähteet voivat vaikuttaa myönteisesti sähkön hintoihin kaikkialla unionissa ja vähentää fossiilisten polttoaineiden suoraa kulutusta.

- (10) Sähkömarkkinoiden rakenteeseen tehtävillä muutoksilla olisi varmistettava, että uusiutuvan energian lisääntyvästä käyttöönotosta ja energiasiirtymästä kokonaisuudessaan saatavat hyödyt välittyvät kuluttajille, myös kaikkein heikoimmassa asemassa oleville, ja viime kädessä suojaavat heitä energiakriiseiltä ja estävät entistä useampia kotitalouksia joutumasta energiaköyhyyteen. **Kyseisillä muutoksilla** [...] olisi vähennettävä fossiilisten polttoaineiden, erityisesti kaasun, korkeiden hintojen vaikutusta sähkön hintoihin, jotta kotitaloudet ja yritykset voisivat hyödyntää kestävästä uusiutuvasta ja vähähiilisistä lähteistä tuotettua kohtuuhintaista ja varmaa energiaa pidemmällä aikavälillä.
- (11) Sähkömarkkinoiden rakenneuudistuksen pitäisi hyödyttää kotitalouskuluttajien lisäksi myös unionin teollisuusyritysten kilpailukykyä helpottamalla niiden mahdollisuuksia tehdä investointeja puhtaaseen teknologiaan, jota ne tarvitsevat saavuttaakseen nollanettosiirtymän. Unionin energiasiirtymää on tuettava vahvalla puhtaan teknologian tuotantopohjalla. Uudistuksilla tuetaan teollisuuden kohtuuhintaista sähköistämistä ja unionin asemaa maailmanlaajuisena johtajana puhtaiden energiateknologioiden tutkimuksessa ja innovoinnissa.
- (12) Hyvin toimivat ja tehokkaat lyhyen aikavälin markkinat ovat keskeinen väline uusiutuvan energian ja joustolähteiden integroimiseksi markkinoille ja helpottavat energiajärjestelmän integrointia kustannustehokkaalla tavalla.

- (13) Päivänsisäiset markkinat ovat erityisen tärkeitä erilaisten uusiutuvien energialähteiden integroimiseksi sähköjärjestelmään mahdollisimman vähäisin kustannuksin, koska ne antavat markkinaosapuolille mahdollisuuden käydä kauppaa sähkövajeesta tai -ylijämmästä lähempänä toimitusajankohtaa. Koska vaihtelevan uusiutuvan energian tuottajat pystyvät arvioimaan tuotantoaan tarkasti vasta lähellä toimitusajankohtaa, on ratkaisevan tärkeää, että niillä on mahdollisimman hyvät mahdollisuudet käydä kauppaa likvideillä markkinoilla mahdollisimman lähellä sähkön toimitusajankohtaa. **Päivänsisäisten alueiden välisten markkinoiden sulkeutumisajankohtaa olisi sen vuoksi lyhennettävä, ja se olisi määritettävä lähemmäksi reaaliaikaa. Jos tämä muutos luo toimitusvarmuuteen liittyviä riskejä, siirtoverkonhaltijoiden olisi vaikutustenarvioinnin perusteella ja edellyttäen, että sääntelyviranomaisen antaa hyväksyntänsä, voitava hakea poikkeusta pyytääkseen täytäntöönpanoaikataulun pidentämistä. Tämän pyynnön olisi sisällettävä toimintasuunnitelma, jossa esitetään konkreettisia toimia uuden päivänsisäisen sulkeutumisajankohdan täytäntöönpanemiseksi.**

- (14) Sen vuoksi on tärkeää, että päivänsisäiset markkinat mukautuvat erilaisten uusiutuvan energian teknologioiden, kuten aurinko- ja tuuli**energian**, osallistumiseen, samoin kuin kulutusjouston [...] ja **energian** varastoinnin osallistumiseen. Päivänsisäisten markkinoiden likviditeettiä olisi parannettava siten, että markkinaoperaattorit jakavat tilauskirjat tarjousalueella, myös silloin, kun alueiden väliseksi kapasiteetiksi on määritetty nolla, tai päivänsisäisten markkinoiden sulkeutumisajankohdan jälkeen. **Jotta voidaan varmistaa, että tilauskirjat jaetaan nimettyjen sähkömarkkinaoperaattorien kesken vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden aikaväleillä, nimettyjen sähkömarkkinaoperaattorien olisi toimitettava kaikki tilaukset yhteenkytketyille vuorokausimarkkinoille ja päivänsisäisille markkinoille eikä niiden olisi organisoitava vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden tuotteiden tai ominaisuuksiltaan samankaltaisten tuotteiden kauppaa yhteenkytkettyjen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden ulkopuolella. Jotta voidaan puuttua luontaiseen syrjinnän riskiin, jota esiintyy vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden tuotteiden kaupassa yhteenkytketyillä vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla sekä niiden ulkopuolella, ja tästä johtuvaan likviditeetin poistumiseen unionin yhteenkytketyiltä sähkömarkkinoilta, tätä velvoitetta olisi sovellettava nimettyihin sähkömarkkinaoperaattoreihin, yrityksiin, jotka käyttävät suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tai oikeuksia nimettyyn sähkömarkkinaoperaattoriin nähden, ja yrityksiin, jotka ovat suoraan tai välillisesti nimetyn sähkömarkkinaoperaattorin määräysvallassa.** Lisäksi päivänsisäisten markkinoiden sulkeutumisajankohta olisi asetettava lähemmäs toimitusajankohtaa, jotta voidaan maksimoida markkinaosapuolten mahdollisuudet käydä kauppaa sähkövajeilla ja -ylijäällä ja edistää vaihtelevien uusiutuvien energialähteiden parempaa integrointia sähköjärjestelmään.
- (15) Lisäksi lyhyen aikavälin sähkömarkkinoilla olisi varmistettava myös pienten joustopalvelujen tarjoajien osallistumismahdollisuudet pienentämällä tarjousten vähimmäiskokoa.

- (16) Jotta voidaan varmistaa vaihtelevista uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön tehokas integrointi ja vähentää fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan sähköntuotannon tarvetta **sähkön hintakriisin tilanteissa** [...], siirtoverkonhaltijoiden olisi voitava suunnitella huipuntasaustuote, joka mahdollistaa **lisä**kulutusjouston käytön sähköjärjestelmän kulutuksen [...] alentamiseksi [...]. **/.../ Tällaisen huipuntasaustuotteen olisi sähkön tukkuhintojen alentamisen ohella parannettava [...] toimitusvarmuutta sähkön hintakriisin aikana. [...]** Koska huipuntasaustuotteella pyritään vähentämään ja siirtämään sähkönkulutusta, tuotteen soveltamisala olisi rajattava kulutusjousto. **Koska huipuntasaustuotetta on tarkoitus [...]** soveltaa ainoastaan **rajallisissa sähkön hintakriisitilanteissa, sen [...] hankinta [...] voi** tapahtua viimeistään yhtä viikkoa ennen **/.../** lisäkysyntäjousto-**valmiuksien vapauttamista. [...]** **/.../ Siirtoverkonhaltijoiden olisi voitava aktivoida huipuntasaustuote kysyntäennusteen perusteella. Vaihtoehtoisesti vuorokausimarkkinoilla olisi oltava mahdollista aktivoida huipuntasaustuote [...]** automaattisesti sen energian hinnan perusteella, johon on sitouduttu kysynnän vähentämiseen liittyvän kapasiteetin hankinnan aikana. Siirtoverkonhaltijan olisi käytettävä aktivoitujen kysynnän vähennysmäärien todentamiseen perustasoa, joka vastaa odotettua sähkönkulutusta ilman huipuntasaustuotteen aktivointia.

- (17) Jotta kuluttajat voisivat osallistua aktiivisesti sähkömarkkinoille ja tarjota joustavuuttaan, kuluttajat varustetaan asteittain älykkäillä mittausjärjestelmillä. Monissa jäsenvaltioissa älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönotto on kuitenkin edelleen hidasta. Tapauksissa, joissa älykkäitä mittausjärjestelmiä ei ole vielä asennettu, sekä tapauksissa, joissa älykkäät mittausjärjestelmät eivät tarjoa riittävästi eriteltyjä tietoja, siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden olisi voitava käyttää erillisistä **mittauslaitteista**[...] saatuja tietoja joustopalvelujen, kuten kulutusjoustopaikan ja energian varastoinnin, tarkkailua ja selvittämistä varten. Erillisistä **mittauslaitteista**[...] saatavien tietojen käytön mahdollistamisen tarkkailua ja selvitystä varten pitäisi helpottaa kuluttajien aktiivista osallistumista markkinoille ja heidän kulutusjoustopaikkansa kehittämistä. Näistä erillisistä **mittauslaitteista**[...] saatavien tietojen käyttöön olisi liitettävä tietoja koskevat laatuvaatimukset.
- (18) Tässä asetuksessa vahvistetaan oikeusperusta henkilötietojen käsittelylle **Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti**¹⁷[...]. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikkia **asetuksessa (EU) 2016/679** [...] säädettyjä henkilötietojen suojaa koskevia periaatteita ja velvoitteita noudatetaan, myös tietojen minimoinnin osalta. Jos tämän direktiivin tavoite voidaan saavuttaa ilman henkilötietojen käsittelyä, [...] **rekisterinpitäjien** olisi käytettävä anonymisoituja ja yhdistettyjä tietoja.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

- (19) Kuluttajat ja toimittajat tarvitsevat toimivia ja tehokkaita termiinimarkkinoita suojautuakseen pitkän aikavälin hintavaihteluilta ja vähentääkseen riippuvuuttaan lyhyen aikavälin hinnoista. Sen varmistamiseksi, että energia-asiakkaat kaikkialla [...] **unionissa voivat** [...] hyötyä täysimääräisesti yhdentyneistä sähkömarkkinoista ja unionin laajuisesta kilpailusta, unionin sähkön termiinimarkkinoiden toimintaa olisi parannettava perustamalla virtuaalisia aluekeskuksia markkinoiden nykyisen hajanaisuuden ja monilla tarjousalueilla vallitsevan alhaisen likviditeetin korjaamiseksi. Virtuaalisten aluekeskusten olisi katettava useita tarjousalueita ja varmistettava riittävä hintakorrelaatio. Jotkin tarjousalueet voivat jäädä virtuaalisen **aluekeskuksen** ulkopuolelle siltä osin, että ne eivät vaikuta keskuksen viitehintaan. Näiden tarjousalueiden markkinaosapuolten olisi kuitenkin edelleen voitava suojautua keskuksen kautta.

(19 b) [...] Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa [...] vahvistaa yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat unionin sähköisen termiinimarkkinoiden suunnittelua virtuaalisten aluekeskusten perustamisen osalta. Jotta voitaisiin varmistaa synergia voimassa olevan sääntelykehityksen kanssa, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943¹⁸ 59 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanovallan siirto olisi ulotettava koskemaan myös seikkoja, jotka ovat tarpeen virtuaalisten keskusten perustamiseksi. Ennen kyseisen täytäntöönpanovallan käyttöä [...] komission olisi tehtävä vaikutustenarviointi. Tarvittaessa vaikutustenarvioinnissa olisi otettava huomioon virtuaalisten aluekeskusten perustamisen vaikutukset aikaisempiin hallitustenvälisiin sopimuksiin, jotka koskevat voimavarojen rajatylittävää yhteisomistusta. Täytäntöönpanovaltaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011 mukaisesti.”

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähköisen sisämarkkinoiden (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54).

- (20) Virtuaalisten keskusten olisi heijastettava useiden tarjousalueiden yhdistettyä hintaa ja tarjottava viitehintaa, jota markkinaoperaattoreiden olisi käytettävä tarjotakseen pitkän aikavälin suojausinstrumentteja. Tässä mielessä virtuaalisia keskuksia ei olisi pidettävä yhteisöinä, jotka järjestävät tai toteuttavat liiketoimia. Muodostamalla viitehintaindeksin virtuaalisten aluekeskusten pitäisi mahdollistaa likviditeetin yhdistäminen ja tarjota markkinaosapuolille paremmat suojausmahdollisuudet.
- (21) Jotta parannettaisiin markkinaosapuolten mahdollisuuksia suojautua, komission asetuksen (EU) 2016/1719¹⁹ mukaisesti perustetun keskitetyn kauppapaikan roolia olisi laajennettava. Keskitetyllä kauppapaikalla olisi käytävä kauppaa pitkän aikavälin finanssisiirto-oikeuksilla eri tarjousalueiden ja virtuaalisten aluekeskusten välillä. Markkinaosapuolten toimittamat finanssisiirto-oikeuksia koskevat toimeksiannot **olisi**/.../ täsmäytettävä jakamalla samanaikaisesti alueiden välinen pitkän aikavälin kapasiteetti. Täsmäyttäminen ja jakaminen olisi toteutettava säännöllisesti, jotta voidaan varmistaa riittävä likviditeetti ja siten tehokkaat suojautumismahdollisuudet markkinaosapuolille. Pitkän aikavälin siirto-oikeudet olisi myönnettävä lyhyin voimassaoloajoin, [...]yhdestä kuukaudesta vähintään kolmeksi vuodeksi eteenpäin..., jotta ne vastaisivat markkinaosapuolten tyypillistä suojausaikahorisonttia. Keskitettyä kauppapaikkaa olisi seurattava ja valvottava sen varmistamiseksi, että se suorittaa tehtävänsä asianmukaisesti.

¹⁹ **Komission asetukset (EU) 2016/1719, annettu 26 päivänä syyskuuta 2016, pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevista suuntaviivoista (EUVL L 259, 27.9.2016, s. 42).**

- (22) Verkkotariffeilla olisi kannustettava siirto- ja jakeluverkonhaltijoita joustopalvelujen käyttöön kehittämällä innovatiivisia ratkaisuja, joilla optimoidaan nykyinen verkko ja hankitaan joustopalveluja, erityisesti kulutusjoustoja tai varastointia. Tätä varten verkkotariffit olisi suunniteltava siten, että niissä otetaan huomioon verkonhaltijoiden toiminta- ja pääomamenot tai molempien tehokas yhdistelmä, jotta ne voivat käyttää sähköjärjestelmää kustannustehokkaasti. **Kustannusvastaavuuden vaatimuksen ei pitäisi rajoittaa mahdollisuutta kustannusten tehokkaaseen uudelleenjakoon tapauksissa, joissa sovelletaan paikka- tai aikasidonnaisen verkon maksuja.** Tämä edistäisi entisestään uusiutuvien energialähteiden integrointia sähköjärjestelmään mahdollisimman vähäisin kustannuksin ja antaisi loppuasiakkaille mahdollisuuden arvottaa joustoratkaisujaan.

- (23) Merellä tuotetulla uusiutuvalla energialla, kuten merituulivoimalla, valtamerienergialla ja kelluvilla aurinkosähkölaitoksilla, on keskeinen rooli pitkälti uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköjärjestelmän rakentamisessa ja ilmastoneutraaliuden varmistamisessa vuoteen 2050 mennessä. Niiden laajemmalle ja tehokkaalle käyttöönotolle on kuitenkin merkittäviä esteitä, jotka haittaavat näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavaa massiivista mittakaavan kasvattamista. Vastaavia esteitä voi syntyä tulevaisuudessa muille offshore-teknologioille. Näihin esteisiin kuuluvat investointiriskit, jotka liittyvät useampaan kuin yhteen **offshore-tarjousalueen** markkinaan liitettyjen offshore-hybridihankkeiden ainutlaatuisen topografiseen tilanteeseen. **On tärkeää poistaa nämä esteet ajoissa ja tehokkaasti.** Jotta voidaan vähentää näiden offshore-hankkeiden kehittäjien investointiriskiä ja varmistaa, että offshore-tarjousalueella toteutettavilla hankkeilla on täysimääräinen pääsy ympäröiville markkinoille, siirtoverkonhaltijoiden olisi taattava **offshore-tarjousalueella toteutettavan** offshore-hankkeen pääsy kyseisen hybridiyhdysjohdon kapasiteettiin kaikkien markkina-aikayksiköiden osalta **siihen kapasiteettiin saakka, josta liittymissopimuksessa on sovittu ja pois lukien mahdollinen ylituotantokapasiteetti.** Jos käytettävissä olevaa siirto kapasiteettia rajoitetaan siinä määrin, että koko sähköntuotantomäärää, jonka offshore-hanke olisi muutoin pystynyt viemään, ei voida toimittaa markkinoille, kapasiteetin rajoittamistarpeesta vastaavan siirtoverkonhaltijan tai -haltijoiden olisi tulevaisuudessa voitava maksaa offshore-hankkeen toteuttajalle oikeasuhteinen korvaus pullonkaulatuloja käyttäen. Tämän korvauksen **olisi tasapainotettava uusiutuvan sähkön offshore-tuotantolaitosten operaattorien tulojen vähenemistä, joka johtuu tällaisesta yhteenliitetyille markkinoille pääsyn rajoittamisesta, ja** sen olisi liityttävä ainoastaan markkinoiden käytettävissä olevaan tuotantokapasiteettiin, joka voi olla säästä riippuvaista ja jossa ei oteta huomioon offshore-hankkeen käyttökeskeytyksiä ja huoltotoimia. **Jos siirtoverkkoon ei ole pääsyä, maksettavaa korvausta ei olisi tulkittava siten, että se muodostaa asettamisen etusijalle ajojärjestyksessä. Lisäksi tämän säännöksen kattamasta samasta riskistä ei olisi koskaan maksettava kaksinkertaista korvausta esimerkiksi, jos riski on jo katettu hinnanerosopimuksella tai muun asiaankuuluvan tukijärjestelmän nojalla.** Yksityiskohtaiset säännöt, mukaan lukien edellytykset, joiden täyttyessä toimenpiteen voimassaolo voi päättyä, **kuten riittävä kysyntä offshore-tarjousalueella tai suora pääsy riittävälle määrälle markkinoita, jolloin riski poistuu, samoin kuin esteiden poistaminen, on tarkoitus määritellä** täytäntöönpanosäädöksessä[...], tarvittaessa myös komission asetukseen (EU) 2015/1222[...] tehtävillä muutoksilla.

- (24) Vuorokausitukkumarkkinoilla verkkoon ajetaan ensin voimalaitokset, joilla on alhaisimmat marginaalikustannukset, mutta kaikkien markkinaosapuolten saama hinta määräytyy kysynnän kattamiseksi tarvittavan viimeisen laitoksen mukaan eli sen laitoksen mukaan, jonka marginaalikustannukset ovat korkeimmat, kun markkinat on selvitetty. Energiakriisi on tässä yhteydessä osoittanut, että kaasun ja kivihiilen hintojen jyrkkä nousu voi johtaa poikkeukselliseen ja pysyvään nousuun hinnoissa, joilla kaasu- ja hiilikäyttöiset voimalaitokset tekevät tarjouksia vuorokausitukkumarkkinoilla. Tämä puolestaan on johtanut poikkeuksellisen korkeisiin hintoihin vuorokausimarkkinoilla kaikkialla unionissa, sillä kaasu- ja hiilikäyttöiset voimalaitokset ovat usein sähkön kysynnän tyydyttämiseksi tarvittavia laitoksia, joilla on suurimmat marginaalikustannukset.
- (25) Kun otetaan huomioon vuorokausimarkkinoiden hinnan merkitys hintojen viitearvona muilla sähkön tukkumarkkinoilla sekä se, että kaikki markkinaosapuolet saavat selvityshinnan, teknologiat, joiden marginaalikustannukset ovat huomattavasti muita alhaisemmat, ovat tuottaneet jatkuvasti korkeita tuloja.
- (26) Jotta voidaan saavuttaa hiilestä irtautumista koskevat unionin tavoitteet ja REPowerEU-suunnitelmassa asetetut energiaomavaraisuuden lisäämistä koskevat tavoitteet, unionin on nopeutettava uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa merkittävästi. Kun otetaan huomioon näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat investointitarpeet, markkinoiden olisi varmistettava, että vahvistetaan pitkän aikavälin hintasignaali.

- (27) Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden olisi pyrittävä luomaan oikeat markkinaolosuhteet pitkäaikaisille markkinapohjaisille välineille, kuten sähkönhankintasopimuksille. Sähkönhankintasopimukset ovat sähkön tuottajien ja ostajien kahdenvälisiä ostosopimuksia. Ne tarjoavat asiakkaalle pitkän aikavälin hintavakauden ja tuottajalle riittävän varmuuden investointipäätöksen tekemiseksi. Tästä huolimatta vain muutamalla jäsenvaltiolla on aktiiviset sähkönhankintasopimusten markkinat, ja ostajat rajoittuvat yleensä suuriin yrityksiin. Tämä johtuu etenkin siitä, että sähkönhankintasopimuksille on olemassa erilaisia esteitä, erityisesti vaikeus kattaa ostajan maksulaiminlyönnin riski näissä pitkäkestoisissa sopimuksissa. Jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon tarve luoda dynaamiset sähkönhankintasopimusten markkinat, kun ne laativat politiikkoja yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan asetettujen hiilestä irtautumista koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi.

(28) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001²⁰ [...] mukaisesti jäsenvaltioiden on arvioitava pitkäaikaisten uusiutuvan sähkön ostosopimusten sääntelyllisiä ja hallinnollisia esteitä, [...] poistettava perusteettomat esteet ja helpotettava tällaisten sopimusten käyttöönottoa. Lisäksi jäsenvaltioiden on kuvattava uusiutuvan sähkön ostosopimusten käyttöönottoa helpottavat politiikat ja toimenpiteet yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan. Rajoittamatta velvollisuutta raportoida sähkönhankintasopimusten markkinoihin vaikuttavasta sääntely-ympäristöstä, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että yritysten, joilla on esteitä sähkönhankintasopimusten markkinoille pääsyssä mutta jotka eivät ole taloudellisissa vaikeuksissa [...], saatavilla on välineitä, joilla voidaan vähentää taloudellisia riskejä tilanteessa, jossa ostaja laiminlyö sähkönhankintasopimukseen liittyviä pitkän aikavälin maksuvelvoitteitaan. Jäsenvaltiot voivat päättää perustaa markkinahintaisen takuujärjestelmän, **jos yksityisiä takauksia ei ole saatavilla tai niitä ei ole saatavilla riittävästi. Siinä tapauksessa** jäsenvaltioiden olisi annettava säännöksiä, joilla vältetään sähkömarkkinoiden likviditeetin väheneminen, esimerkiksi käyttämällä taloudellisia sähkönhankintasopimuksia. **Jäsenvaltiot voivat päättää helpottaa sellaisilta asiakkailta tulevan sähkönhankintasopimusten kysynnän aggregointia, joilla on yksittäisinä asiakkaina vaikeuksia päästä sähkönhankintasopimusten markkinoille mutta jotka voivat yhdessä tehdä tuottajille houkuttelevan tarjouksen sähkönhankintasopimukseksi.** Jäsenvaltioiden ei pitäisi tukea sähkönhankintasopimuksia, jotka koskevat fossiilisiin polttoaineisiin perustuvaa tuotantoa. Vaikka oletusarvoisena lähestymistapana olisi oltava kuluttajien välinen syrjimättömyys, jäsenvaltiot voisivat päättää kohdistaa nämä välineet tiettyihin kuluttajaryhmiin puolueettomia ja syrjimättömiä perusteita soveltaen. Tässä yhteydessä jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon unionin tasolla tarjottavien [...] **järjestelyjen**, esimerkiksi Euroopan investointipankin tarjoamien järjestelyjen, mahdollinen rooli.

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82).

- (29) Jäsenvaltioilla on käytössään useita välineitä, joilla ne voivat tukea sähkönhankintasopimusten markkinoiden kehittämistä suunnitellessaan ja myöntäessään julkista tukea.
- Sähkönhankintasopimusten markkinoiden syntymistä ja kasvua edistäisi se, että julkista tukea koskevaan tarjouskilpailuun osallistuville uusiutuvan energian hankkeiden kehittäjille annettaisiin mahdollisuus varata osa tuotannosta myytäväksi sähkönhankintasopimuksen välityksellä. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi pyrittävä soveltamaan tällaisten tarjousten arvioinnissa kriteerejä, joilla kannustetaan sellaisten toimijoiden pääsyä sähkönhankintasopimusten markkinoille, joilla on markkinoille pääsyn esteitä, kuten pienet ja keskisuuret yritykset, jäljempänä 'pk-yritykset', ja asetettava etusijalle tarjoajat, jotka esittävät yhden tai useamman sellaisen mahdollisen ostajan, joilla on vaikeuksia päästä sähkönhankintasopimusten markkinoille, sitoumuksen allekirjoittaa sähkönhankintasopimus osasta hankkeen tuotantoa.
- (29 a) Jäsenvaltioiden olisi kiinnitettävä erityistä huomiota rajatylittäviin sähkönhankintasopimuksiin ja poistettava erityisesti niihin liittyviä perusteettomia esteitä, jotta niiden jäsenvaltioiden kuluttajat, joissa kapasiteetti on rajallinen, voisivat hyödyntää syrjimättömästi muilla alueilla tuotettua sähköä.**

- (30) Jos jäsenvaltiot päättävät tukea julkisesti rahoitettuja [...] investointeja, jäljempänä [...] 'suorat hintatukijärjestelmät'[...], **uusiin** vähähiilisiin, fossiilittomiin polttoaineisiin perustuviin sähköntuotantolaitoksiin unionin hiilestä irtautumista koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi, kyseiset järjestelmät olisi järjestettävä kaksisuuntaisina hinnanerosopimuksina, joihin sisältyy tulotakuun lisäksi yläraja kyseisen tuotanto-omaisuuden markkinatuloille. [...]

- (30 a) Oikeusvarmuuden ja ennakoitavuuden varmistamiseksi velvoitetta järjestää suorat tukijärjestelmät kaksisuuntaisina hinnanerosopimuksina olisi sovellettava ainoastaan [...] uuteen tuotantoon tehtävien investointien suorien hintatukijärjestelmien mukaisiin sopimuksiin, jotka on tehty aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta. Siirtymäajan olisi oltava viisi vuotta kahteen tai useampaan tarjousalueeseen yhteydessä olevan offshore-hybridiomaisuuden osalta kyseisten hankkeiden monimutkaisuuden vuoksi.**
- (30 b) [...]Velvoite käyttää kaksisuuntaisia hinnanerosopimuksia ei rajoita direktiivin (EU) 2018/2001 6 artiklan 1 kohdan soveltamista.**
- (30 c) Vaikka tällä asetuksella muutetaan direktiivin (EU) 2018/2001 4 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa, direktiivin (EU) 2018/2001 4 artiklan muita säännöksiä, joissa vahvistetaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tukijärjestelmien suunnitteluperiaatteet, sovelletaan edelleen täysimääräisesti.**

- (31) Kaksisuuntaisilla hinnanerosopimuksilla varmistettaisiin, että tuottajien sellaisista uusista sähköntuotantoinvestoinneista saamat tulot, joille on annettu julkista tukea, ovat vähemmän riippuvaisia fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan tuotannon epävakaista hinnoista, jotka yleensä määrittävät hinnan vuorokausimarkkinoilla. **Näiden kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten suunnittelussa olisi säilytettävä voimalaitoksen kannustimet pysyä toiminnassa ja osallistua tehokkaasti sähkömarkkinoille, erityisesti /.../ markkinaolosuhteisiin mukautumiseksi. Kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten kesto voi vaihdella, ja niihin voisi sisältyä muun muassa pääoman lisäykseen perustuvia hinnanerosopimuksia, joilla on yksi tai useampi toteutushinta, pohjahinta, taikka valmiuksiin tai vertailuarvoihin perustuvia hinnanerosopimuksia. Velvoitetta käyttää kaksisuuntaisia hinnanerosopimuksia ei sovelleta tukijärjestelmiin, jotka eivät liity suoraan sähköntuotantoon, kuten varastointiin, ja joissa ei käytetä suoraa hintatukea, kuten investointitukeen etukäteisavustusten, verotoimenpiteiden tai vihreiden sertifikaattien muodossa.**

- (32) Siltä osin kuin rajoitus, jonka mukaan suorat hintatukijärjestelmät on vahvistettava kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten muodossa, rajoittaa niiden suorien hintatukijärjestelmien tyyppejä, joita jäsenvaltiot **voivat** [...] ottaa käyttöön uusiutuvien energialähteiden osalta, rajoituksen olisi koskettava ainoastaan vähähiilisiä, fossiilittomin polttoaineisiin perustuvia teknologioita, joiden toimintakustannukset ovat alhaiset ja vakaat, sekä teknologioita, jotka eivät tyypillisesti tarjoa joustavuutta sähköjärjestelmälle, eikä sen pitäisi koskea teknologioita, jotka ovat vasta tulossa markkinoille. Tämä on tarpeen sen varmistamiseksi, että marginaalikustannuksiltaan korkeiden tuotantoteknologioiden taloudellista elinkelpoisuutta ei vaaranneta ja säilytetään kannustimet teknologioille, jotka voivat tarjota sähköjärjestelmälle joustavuutta, tehdä tarjouksia sähkömarkkinoilla vaihtoehtokustannustensa perusteella. Lisäksi rajoitusta, joka koskee suorien hintatukijärjestelmien vahvistamista kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten muodossa, ei pitäisi soveltaa kehittyviin teknologioihin, joiden käyttöönottoon voidaan kannustaa paremmin muuntotyypisillä suorilla hintatukijärjestelmillä. Rajoitus ei saisi vaikuttaa **direktiivin** [...] (EU) 2018/2001 [...] mukaisen pieniä laitoksia ja demonstraatiohankkeita koskevan mahdollisen vapautuksen soveltamiseen, ja siinä olisi otettava huomioon uusiutuvan energian yhteisöjen erityispiirteet mainitun direktiivin [...] mukaisesti.
- (33) Kun otetaan huomioon tarve taata [...] tuottajille sääntelyvarmuus, jäsenvaltioiden velvoitetta soveltaa sähköntuotantoon suoria hintatukijärjestelmiä kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten muodossa olisi sovellettava ainoastaan [...] investointeihin, jotka koskevat **uusia sähköntuotantolaitoksia**, [...] kun on kyse edellä olevassa johdanto-osan kappaleessa mainituista lähteistä.

- (34) Koska markkinatuloille asetetaan yläraja, kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten muodossa olevien suorien hintatukijärjestelmien pitäisi tarjota jäsenvaltioille lisätulolähde aikoina, joina energian hinnat ovat korkeat. Jotta voidaan edelleen lieventää korkeiden sähkönhintojen vaikutusta kuluttajien energialaskuihin, jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tulot, jotka on kerätty tuottajilta, joihin sovelletaan kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten muodossa olevia suoria hintatukijärjestelmiä, **tai näiden tulojen rahallista arvoa vastaava määrä** välitetään [...] loppuasiakkaille[...]/[...]/**Jakaessaan tuloja kotitalouksille jäsenvaltioiden olisi erityisesti voitava suosia heikossa asemassa olevia asiakkaita. Kun otetaan huomioon laajemmat hyödyt, jotka koituvat asiakkaille uusiutuvaan energiaan, energiatehokkuuteen ja vähähiilisen energian käyttöönottoon tehtävistä investoinneista, jäsenvaltioiden olisi myös voitava käyttää kaksisuuntaisesta hinnanerosopimuksesta saatavat tulot tai näiden tulojen rahallista arvoa vastaava määrä sellaisten investointien rahoittamiseen, joilla vähennetään loppuasiakkaiden sähkökustannuksia, ja käyttää nämä tulot tai näiden tulojen rahallista arvoa vastaava määrä suorien hintatukijärjestelmien kustannusten rahoittamiseen. [...]/ [...]/ Tulojen uudelleenjakoon olisi toteutettava varmistaen, että asiakkaat[...]/ altistuvat edelleen jossain määrin hintasignaalille, jotta he vähentävät kulutustaan, kun hinnat ovat korkeat, tai siirtävät sen aikoihin, joina hinnat ovat alhaisemmat (jotka ovat tyypillisesti ajanjaksoja, joina uusiutuvien energialähteiden osuus on suurempi). Jäsenvaltioiden olisi erityisesti voitava ottaa huomioon kulutushuippujen ulkopuolinen kulutus, jotta joustokannustimet säilytetään.** Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tulojen uudelleenjakoon sähkön loppukuluttajille ei vaikuta eri toimittajien tasapuolisiin toimintaedellytyksiin eikä niiden väliseen kilpailuun. **Näiden periaatteiden soveltamisen ei pitäisi olla pakollista, kun kyseessä ovat sellaisista suorien hintatukijärjestelmien mukaisista sopimuksista saadut tulot, jotka on tehty ennen kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten käyttämistä koskevan velvoitteen soveltamispäivää.**

Jäsenvaltiot voivat jakaa kaksisuuntaisista hinnanerosopimuksista saadut tulot ilman, että kyseinen jakaminen olisi direktiivin (EU) 2019/944 5 artiklan mukaista vähittäishintojen sääntelyä.

- (35) Lisäksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että suorat hintatukijärjestelmät eivät niiden muodosta riippumatta heikennä sähkömarkkinoiden tehokasta, kilpailullista ja likvidiä toimintaa ja säilyttävät tuottajien kannustimet reagoida markkinasignaaleihin, mukaan lukien tuotannon keskeyttäminen, kun sähkön hinnat ovat niiden toimintakustannuksia alhaisemmat, ja loppukäyttäjien kannustimet vähentää kulutustaan, kun sähkön hinnat ovat korkeat. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tukijärjestelmät eivät muodosta estettä sähkönhankintasopimusten kaltaisten kaupallisten sopimusten kehittämislle.
- (36) Kaksisuuntaiset hinnanerosopimukset ja sähkönhankintasopimukset täydentävät siten toisiaan edistettäessä energiasiirtymää ja tuotaessa uusiutuvien energialähteiden ja vähähiilisen energian hyötyjä kuluttajille. Jollei tässä asetuksessa säädetyistä vaatimuksista muuta johdu, jäsenvaltioiden olisi voitava vapaasti päättää, mitä välineitä ne käyttävät hiilestä irtautumista koskevien tavoitteidensa saavuttamiseksi. Sähkönhankintasopimusten avulla yksityiset sijoittajat edistävät osaltaan uusiutuvan ja vähähiilisen energian käyttöönottoa samalla, kun sähkön hinnat pysyvät alhaisina ja vakaina pitkällä aikavälillä. Kaksisuuntaisilla hinnanerosopimuksilla sama tavoite saavutetaan julkisyhteisöjen toimesta kuluttajien puolesta. Molemmat välineet ovat tarpeen, jotta hiilestä irtautumista koskevat unionin tavoitteet voidaan saavuttaa uusiutuvan ja vähähiilisen energian käyttöönoton avulla ja samalla voidaan tuoda edullisen sähköntuotannon hyödyt kuluttajille.

- (37) Uusiutuvien energialähteiden nopeutettu käyttöönotto edellyttää joustoratkaisujen kasvavaa saatavuutta, jotta varmistetaan näiden energialähteiden liittäminen verkkoon ja mahdollistetaan sähköjärjestelmän ja -verkon mukautuminen sähköntuotannon ja -kulutuksen vaihteluun eri aikaväleillä. **Fossiilittoman joustavuuden edistämiseksi [...]sääntelyviranomaisten tai jäsenvaltion nimeämien muiden viranomaisten tai elinten olisi säännöllisesti arvioitava sähköjärjestelmän joustotarvetta siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden panoksen perusteella, ja kyseisen [...] arvioinnin olisi täydennettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999²¹ mukaista raportointia, joka koskee kansallisten energiajärjestelmien joustavuutta.** Sähköjärjestelmän joustotarpeiden arvioinnissa olisi otettava huomioon kaikki nykyiset ja suunnitellut investoinnit joustolähteisiin, [...]mukaan lukien olemassa olevat omaisuuserät, joita ei ole vielä liitetty verkkoon [...], kuten investoinnit joustavaan sähköntuotantoon, yhdysjohtoihin, [...]kulutusjoustoön, energian varastointiin tai uusiutuvien polttoaineiden tuotantoon, kun otetaan huomioon tarve irrottaa energiajärjestelmä hiilestä. Jäsenvaltioiden olisi tämän perusteella määriteltävä kansallinen tavoite fossiilittomalle joustavuudelle, kuten kulutusjoustolle [...] ja **energian** varastoinnille. Tavoite olisi otettava huomioon myös niiden yhdenmetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa.

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

(38) Fossiilitonta joustavuutta koskevan **ohjeellisen** kansallisen tavoitteen, kuten kulutusjouston[.../ ja **energian** varastoinnin investointitarpeiden, saavuttamiseksi, **ja jos joustotarpeita ei täytetä poistamalla markkinaesteet ja nykyisillä investoinneilla**, jäsenvaltiot voivat **soveltaa fossiilittoman joustavuuden tukijärjestelmiä, jotka koostuvat maksuista fossiilitonta joustavuutta [...] varten saatavilla olevasta kapasiteetista.**

(39) [...] ²² [...]

(40) [...]

²² [...]

(40 a) Koska koordinoimattomilla kapasiteettimekanismeilla voi olla merkittävä vaikutus sähkön sisämarkkinoihin, puhtaan energian säädöspaketissa otettiin käyttöön kattava kehys, jotta voidaan paremmin arvioida kapasiteettimekanismien tarvetta ja parantaa niiden suunnittelua. Kapasiteettimekanismeilla voi olla asiaankuuluvan sääntelykehyksen ohella merkittävä rooli resurssien riittävyyden varmistamisessa erityisesti siirryttäessä kohti hiiletöntä järjestelmää ja niissä energiajärjestelmissä, jotka eivät ole riittävällä tavalla yhteenliitettyjä, ottaen kuitenkin huomioon, että on välttämätöntä rajoittaa kilpailun ja sisämarkkinoiden vääristymiä. Vaikka kapasiteettimekanismeja ei enää pitäisi katsoa viimeisenä keinona toteutettaviksi toimenpiteiksi, niiden tarpeellisuutta ja rakennetta olisi tästä syystä säännöllisesti arvioitava muuttuvan sääntelykehyksen ja markkinaolosuhteiden näkökulmasta. Kapasiteettimekanismien hyväksymismenettely on kuitenkin osoittautunut monimutkaiseksi. Jotta voitaisiin tarkastella mahdollisuuksia menettelyjen virtaviivaistamiseksi ja kapasiteettimekanismin soveltamisen yksinkertaistamiseksi [../] ja varmistaa, että jäsenvaltiot voivat puuttua riittävyyteen liittyviin huolenaiheisiin oikea-aikaisesti samalla, kun ne toteuttavat tarvittavaa valvontaa estääkseen sisämarkkinoille aiheutuvan haitan, [../] komission olisi kiireesti laadittava kattava kertomus, jossa näitä mahdollisuuksia arvioidaan. Tässä yhteydessä komission olisi pyydettävä virastoa tarvittaessa muuttamaan eurooppalaisten resurssien riittävyysarvioinnin menetelmää sovellettavan prosessin mukaisesti. Jäsenvaltioita kuultuaan [...] komission olisi tarvittaessa esitettävä ehdotuksia kapasiteettimekanismien arviointiprosessin virtaviivaistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi viimeistään kolmen kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta[../].

- (41) Uusien tuotanto- ja kulutuslaitosten, erityisesti uusiutuvaa energiaa tuottavien laitosten, liittäminen verkkoon viivästyy usein. Yksi syy tällaisiin viivästyksiin on käytettävissä olevan verkkokapasiteetin puute sijoittajan valitsemassa paikassa, mikä edellyttää verkon laajentamista tai vahvistamista laitosten liittämiseksi järjestelmään turvallisesti. Uusi vaatimus, jonka mukaan sähköverkonhaltijoiden on sekä siirto- että jakelutasolla julkaistava ja päivitettävä tiedot niiden toiminta-alueilla käytettävissä olevasta verkkokapasiteetista, parantaisi investoijien mahdollisuuksia tehdä päätöksiä järjestelmässä saatavilla olevaa verkkokapasiteettia koskevien tietojen perusteella ja edistäisi siten uusiutuvan energian käyttöönoton vaadittua nopeuttamista.
- (42) Lisäksi siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden olisi verkkoon liittämistä koskevien pyyntöjen pitkiin vastausaikoihin liittyvän ongelman ratkaisemiseksi annettava verkonkäyttäjille selkeää ja läpinäkyvää tietoa heidän liitântäpyyntöjensä tilasta ja käsittelystä. Siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden olisi/[...] toimitettava tällaiset tiedot kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä.
- (43) Kuluttajat ovat energiakriisin aikana altistuneet erittäin epävakaille energian tukkuhinnoille ja heillä on ollut rajalliset mahdollisuudet osallistua energiamarkkinoille. Monilla kotitalouksilla on ollut vaikeuksia laskujen maksamisessa. Eniten ovat kärsineet heikossa asemassa olevat kuluttajat ja energiaköyhät²³, mutta myös keskituloiset kotitaloudet ovat kohdanneet tällaisia vaikeuksia. Siksi on tärkeää päivittää kuluttajien oikeuksia ja suojaa, jotta kuluttajat voivat hyötyä energiasiirtymästä, irrottaa sähkölaskunsa energiamarkkinoiden lyhyen aikavälin hintakehityksestä ja tasapainottaa riskiä toimittajien ja kuluttajien välillä.

²³ Tietty ryhmät, kuten naiset, vammaiset, ikääntyneet, lapset ja rodulliseen tai etniseen vähemmistöön kuuluvat henkilöt, ovat suuremmassa vaarassa ajautua energiaköyhyyteen tai ovat alttiimpia energiaköyhyyden kielteisille vaikutuksille.

- (44) Kuluttajien saatavilla olisi oltava laaja valikoima tarjouksia, jotta he voivat valita tarpeitaan vastaavan sopimuksen. Toimittajat ovat kuitenkin vähentäneet tarjouksiaan, kiinteähintaiset sopimukset ovat käyneet harvinaisiksi ja tarjousten valinnanvara on kutistunut. Kuluttajilla olisi aina oltava mahdollisuus valita kohtuuhintainen kiinteähintainen ja määräaikainen sopimus, eivätkä toimittajat saisi yksipuolisesti muuttaa ehtoja ennen tällaisen sopimuksen voimassaolon päättymistä. **Tämä ei muuta sitä tosiasiaa, että dynaamiset hintasopimukset ovat edelleen olennaisen tärkeitä ja että /.../ uusiutuvien energialähteiden lisääntyvä markkinoilletulo voi auttaa kuluttajia pienentämään energialaskujaan. Jäsenvaltioiden olisi voitava [...] vapauttaa toimittajat, jotka tarjoavat ainoastaan dynaamisia hintasopimuksia, velvoitteesta tarjota kiinteähintaisia ja määräaikaista sopimuksia edellyttäen, että tämä ei vaikuta kielteisesti kilpailuun ja että riittävä kiinteähintaisten ja määräaikaisten sopimusten valikoima säilytetään.**
- (45) Jos sähköntoimittajat eivät varmista, että niiden sähköntarjonta on suojattu riittävästi sähkön tukkuhintojen muutoksilta, ne voivat jättää itsensä alttiiksi taloudelliselle riskille ja maksukyvyttömyyden tapauksessa siirtää kustannukset kuluttajille ja muille verkonkäyttäjille. Sen vuoksi olisi varmistettava, että toimittajat ovat asianmukaisesti suojattuja, kun ne tarjoavat kiinteähintaisia sopimuksia. Asianmukaisessa suojausstrategiassa olisi otettava huomioon toimittajan mahdollisuudet hyödyntää omaa tuotantoaan ja sen pääomarakenne sekä sen altistuminen tukkumarkkinahintojen muutoksille. **Asianmukaisten suojausstrategioiden olemassaolo voidaan varmistaa yleisillä säännöillä, joita valvotaan arvioimatta erikseen yksittäisten toimittajien kantoja tai strategioita. Toimittajien suojausstrategioiden arvioimiseksi voitaisiin käyttää toimittajia koskevia stressitestejä ja raportointivaatimuksia.**

- (46) Kuluttajien olisi voitava valita toimittaja, joka tarjoaa heidän tarpeitaan parhaiten vastaavan hinnan ja palvelun. Kehittyvä mittaus- ja alamittaustekniikka yhdistettynä tieto- ja viestintätekniikkaan merkitsee sitä, että nyt on teknisesti mahdollista käyttää useita toimittajia yhdessä tilassa. Asiakkaiden olisi halutessaan voitava valita erillinen sähköntoimittaja sellaisten laitteiden, kuten lämpöpumppujen tai sähköajoneuvojen, käyttöä varten, joiden kulutus on erityisen suurta tai joiden sähkönkulutusta voidaan myös automaattisesti siirtää hintasignaalien perusteella. **Tätä varten asiakkaiden olisi voitava saada käyttöönsä useampi kuin yksi mittaus- ja laskutuspiste, jotka yksi niiden tiloihin tuleva liitäntäpiste kattaa ja jonka ansiosta eri laitteiden mittaus ja sähkönsyöttö voidaan suorittaa erikseen. Mittauspisteet olisi erotettava toisistaan selvästi. Liitännäiskustannusten jakamista koskevat säännöt olisi määriteltävä kansallisella tasolla. Jotkin älykkäät mittausjärjestelmät voivat kattaa suoraan useamman kuin yhden mittauspisteen, minkä vuoksi asiakkaat voivat tehdä useamman kuin yhden sähköntoimitussopimuksen samanaikaisesti. Toimittajilla olisi oltava tasevastuu ainoastaan niiden mittaus- ja laskutuspisteiden osalta, joihin ne toimittavat. [...] Helpottamalla [...]erillisiä mittausratkaisuja, [...] jotka on liitetty tai sisällytetty laitteisiin, joilla on joustava ja säädettävissä oleva kuormitus, loppuasiakkaat voivat lisäksi osallistua muihin kannustinperusteisiin kulutusjoustojärjestelmiin, jotka tarjoavat joustopalveluja sähkömarkkinoilla ja siirto- ja jakeluverkonhaltijoille. Yleisesti ottaen tällaisilla järjestelyillä olisi edistettävä kulutusjouston laajempaa käyttöönottoa ja kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä, jotta kuluttajat voivat paremmin hallita energiankäyttöään ja laskujaan, ja samalla tarjottava sähköjärjestelmälle lisäjoustoa kysynnän ja tarjonnan vaihteluista selviämiseksi.**

- (47) Energiatarjousten monimutkaistumisen ja erilaisten markkinointikäytäntöjen vuoksi kuluttajilla on usein vaikeuksia ymmärtää täysin, mihin he sitoutuvat. Epäselvyyttä on erityisesti siitä, miten hinta muodostuu, mitkä ovat sopimuksen uusimisen ehdot, mitä seurauksia sopimuksen purkamisella on tai miksi toimittaja muuttaa ehtoja. Sen vuoksi aggregointia harjoittavien toimittajien tai markkinaosapuolten olisi ennen sopimuksen allekirjoittamista annettava kuluttajille keskeiset tiedot energiatarjouksista tiiviissä ja helposti ymmärrettävässä muodossa.
- (48) Jotta voidaan varmistaa toimitusten jatkuvuus kuluttajille[...] **erityisesti** tapauksissa, joissa toimittaja ei pysty huolehtimaan velvollisuuksistaan, jäsenvaltioiden olisi [...] **pantava täytäntöön viimesijaisen toimittajan järjestelmä. Viimesijainen toimittaja olisi voitava [...] nimetä joko ennen toimittajan toimitushäiriötä tai sen aikana. Tällaista viimesijaista toimittajaa [...] voidaan kohdella [...] yleispalvelun tarjoajana. [...] Viimesijainen toimittaja voisi olla sellaisen vertikaalisesti integroituneen yrityksen myyntiosasto, joka harjoittaa myös [...] jakelutoimintaa, edellyttäen, että se täyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/944²⁴ [...] mukaiset toimintojen eriyttämisvaatimukset. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että jäsenvaltioilla olisi velvollisuus toimittaa sähköä tiettyyn kiinteään vähimmäishintaan. Jos jäsenvaltio on jo ennen tämän direktiivin voimaantuloa nimennyt viimesijaisen toimittajan oikeudenmukaisella, läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä, ei ole tarpeen ottaa käyttöön uutta menettelyä viimesijaisen toimittajan nimeämiseksi.**

²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/944, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 125).

- (49) Energian yhteiskäyttö voi parantaa kykyä sietää korkeiden ja epävakaiden tukkumarkkinahintojen vaikutuksia kuluttajien energialaskuihin, tarjota vaikutusmahdollisuuksia laajemmalle ryhmälle kuluttajia, joilla ei muuten ole mahdollisuutta ryhtyä aktiivisiksi asiakkaiksi taloudellisten rajoitteiden tai tilanpuutteen vuoksi, kuten energiaköyhät ja heikossa asemassa olevat kuluttajat. Se johtaa myös uusiutuvan energian käytön lisääntymiseen saamalla liikkeelle lisää yksityisiä pääomainvestointeja ja monipuolistamalla palkitsemistapoja. Asianmukaisten hintasignaalien ja varastojen integroinnin myötä sähkön yhteiskäyttö voi auttaa luomaan perustan pienten kuluttajien joustomahdollisuuksien hyödyntämiselle.
- (50) Aktiivisilla asiakkailla, jotka omistavat varastointi- tai tuotantolaitoksen tai liisaavat tai vuokraavat sellaista, olisi oltava oikeus jakaa ylimääräistä tuotantoa **korvausta vastaan tai ilmaiseksi** ja antaa muille kuluttajille mahdollisuus ryhtyä aktiivisiksi kuluttajiksi, tai jakaa yhteisesti liisattujen, vuokrattujen tai omistettujen laitosten tuottama tai varastoima uusiutuva energia joko suoraan tai välittäjänä toimivan kolmannen osapuolen kautta. **Maksut korvausta vastaan jaettavasta ylimääräisestä tuotannosta voidaan suorittaa joko suoraan aktiivisten asiakkaiden välillä tai automatisoida vertaiskauppa-alustan välityksellä.** Energian yhteiskäyttöjärjestelyt perustuvat joko aktiivisten asiakkaiden väliseen yksityiseen sopimukseen tai ne on järjestetty oikeushenkilön kautta. Oikeushenkilö, joka täyttää [...] direktiivissä (EU) 2018/2001 määritellyt uusiutuvan energian yhteisöä tai [...] direktiivissä (EU) 2019/944 määritellyt kansalaisten energiayhteisöä koskevat kriteerit, voi jakaa jäsentensä kanssa sähköä, joka on tuotettu niiden kokonaan omistamissa laitoksissa. Energian yhteiskäyttöön liittyvässä kuluttajien suojelua ja vaikutusmahdollisuuksia koskevassa kehityksessä olisi kiinnitettävä erityistä huomiota energiaköyhiin ja heikossa asemassa oleviin kuluttajiin.

- (51) Energian yhteiskäytöllä toteutetaan käytännössä useamman kuin yhden yhdessä toimivan aktiivisen asiakkaan itse tuottaman tai varastoiman ja verkkoon syöttämän sähkön yhteinen kulutus. Jäsenvaltioiden olisi otettava käyttöön asianmukainen tietotekninen infrastruktuuri, joka mahdollistaa **asiakkaan mitatun kokonaiskulutuksen ja kokonaiskulutuksesta vähennetyn** itse tuotetun tai varastoidun uusiutuvan energian hallinnollisen täsmäyttämisen tietyssä määräajassa **asiakkaan toimittajan esittämän** energialaskun energiakomponentin laskemista varten **ja tällä tavoin asiakkaan laskun pienentämiseksi**. Näiden laitosten tuotos olisi jaettava kuluttajien yhdistettyjen kulutusprofiilien kesken sellaisten staattisten, muuttuvien tai dynaamisten laskentamenetelmien perusteella, jotka aktiiviset asiakkaat voivat määritellä tai joista ne voivat sopia etukäteen. **Energian yhteiskäyttöön osallistuvilla aktiivisilla asiakkailla on taloudellinen vastuu aiheuttamistaan tasepoikkeamista. Tämä ei saisi rajoittaa aktiivisten asiakkaiden mahdollisuutta siirtää tasevastuunsa muille markkinaosapuolille. [...] Energian yhteiskäyttöjärjestelmiin osallistuviin loppukäyttäjiin sovelletaan kaikkia tässä direktiivissä säädettyjä kuluttajien oikeuksia ja velvollisuuksia. Kotitalouksia, joiden asennettu kapasiteetti on yksittäisten kotitalouksien osalta enintään 10,8 kW ja moniasuntoisten rakennusten osalta enintään 50 kW, ei kuitenkaan pitäisi velvoittaa noudattamaan toimittajien velvoitteita.**
- (52) Heikossa asemassa olevia asiakkaita olisi suojeltava asianmukaisesti sähkönjakelun katkaisemiselta, eikä heitä myöskään saisi saattaa tilanteeseen, joka pakottaa heidät kytkeytymään irti verkosta. Toimittajilla ja kaikilla asiaankuuluvilla kansallisilla viranomaisilla on edelleen olennaisen tärkeä rooli sellaisten sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä toteutettavien asianmukaisten toimenpiteiden määrittämisessä, jotka olisi asetettava heikossa asemassa olevien asiakkaiden saataville, jotta he voivat hallita energiankäyttöään ja kustannuksiaan.

- (53) Tässä voidaan myös tehdä tiivistä yhteistyötä sosiaaliturvajärjestelmien kanssa.
- Sähkötoimitusten hinnoitteluun liittyvät julkiset toimet ovat periaatteessa markkinoita vääristävä toimenpide. Tällaiset toimenpiteet voidaan näin ollen toteuttaa ainoastaan julkisen palvelun velvoitteina, ja niihin on sovellettava erityisiä edellytyksiä. Tämän direktiivin nojalla säänneltyjä hintoja voidaan soveltaa energiaköyhiin ja heikossa asemassa oleviin kotitalouksiin, myös kustannuksia alemmalla tasolla, sekä siirtymätoimenpiteenä kotitalouksiin ja mikroyrityksiin **riippumatta siitä, onko käynnissä sähkön hintakriisi**. Kriisiaikoina, jolloin sähkön tukku- ja vähittäishinnat nousevat merkittävästi, mikä vaikuttaa kielteisesti talouteen laajemmin, jäsenvaltioiden olisi voitava tilapäisesti ulottaa säänneltyjen hintojen soveltaminen koskemaan myös pk-yrityksiä. Sekä kotitalouksien että pk-yritysten osalta jäsenvaltioiden olisi voitava väliaikaisesti asettaa säännelty hinnat, jotka alittavat kustannukset, edellyttäen, että tämä ei aiheuta vääristymiä toimittajien välillä ja toimittajat saavat korvauksen alihintaan tehdyistä toimituksista **sähkön hintakriisin aikana**. Olisi kuitenkin varmistettava, että tällainen hintasääntely on kohdennettua eikä luo kannustimia kulutuksen lisäämiseen. Näin ollen [...] hintasääntelyn **väliaikainen laajentaminen** olisi kotitalouksien osalta rajoitettava 80 prosenttiin mediaanikulutuksesta ja pk-yritysten osalta 70 prosenttiin edellisen vuoden kulutuksesta. [...] Neuvoston olisi komission ehdotuksesta **määritettävä täytäntöönpanopäätöksellä, milloin [...] alueellinen tai unionin laajuinen sähkön hintakriisi on olemassa**. Tällaisen hintakriisin olemassaolon arvioinnin olisi perustuttava **normaalin markkinatoiminnan aikaisiin hintoihin tehtyyn vertailuun, eikä aiempien kriisien vaikutuksia olisi sen vuoksi otettava huomioon**. Päätöksessä olisi myös **täsmennettävä tämän määrittelyn voimassaoloaika, jonka aikana säänneltyjen hintojen väliaikaista laajentamista sovelletaan**. Tämä aika voi olla enintään yksi vuosi. Jos edellytykset alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin olemassaolon toteamiseksi täyttyvät edelleen, neuvoston olisi komission ehdotuksesta voitava pidentää **täytäntöönpanopäätöksen voimassaoloaika**. Täytäntöönpanovallan siirtämisessä neuvostolle otetaan asianmukaisesti huomioon se, että päätöksellä ottaa käyttöön **mahdollisuus laajentaa julkisia toimia sähkötoimitusten hinnoittelussa on poliittinen**

luonne, joka vaatii erilaisten poliittisten näkökohtien hienovaraista tasapainottamista, ja tällaisen päätöksen horisontaaliset vaikutukset jäsenvaltioihin.

(53 a) Neuvoston asetuksen (EU) 2022/1854 6–8 ja 10 artiklassa käyttöön otettu inframarginaalisen tuotannon tulokatto on joissakin tapauksissa tarjonnut merkittävän tulonlähteen, jota jäsenvaltiot ovat käyttäneet lieventääkseen korkeiden sähkönhintojen vaikutusta kuluttajien energialaskuihin. Tässä asetuksessa säädetään välineistä, joilla helpotetaan kuluttajien tilannetta korkeiden sähkönhintojen aikana. Kun jäsenvaltiot käyttävät näitä välineitä, niiden olisi myös voitava soveltaa inframarginaalista tuotannon tulokattoa 30 päivään kesäkuuta 2024 saakka. Tulokattoon olisi sovellettava edellytyksiä, jotka vastaavat neuvoston asetuksen (EU) 2022/1854 mukaisesti sovellettuja edellytyksiä. Arvioidakseen tällaisen tulokaton soveltamista komission olisi annettava parlamentille ja neuvostolle aiheesta kertomus.

(53 aa) Siltä osin kuin tässä asetuksessa suunnitellut toimenpiteet ovat valtiontukea, tällaisia toimenpiteitä koskevat säännökset eivät rajoita SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamista. Komissiolla on toimivalta arvioida valtiontuen soveltuvuutta sisämarkkinoille.

(53 b) Koska Viroa, Latviaa ja Liettuaa ei ole vielä synkronoitu eurooppalaiseen sähköjärjestelmään, niillä on hyvin erityisiä haasteita tasehallintamarkkinoiden järjestämisessä ja lisäpalvelujen markkinapohjaisessa hankinnassa. Vaikka synkronointi on hyvässä vauhdissa, yksi järjestelmän vakaan synkronisen toiminnan kriittisistä edellytyksistä on riittävien tasehallintaa koskevien kapasiteettireservien saatavuus taajuuden säätelyä varten. Koska Baltian maat ovat taajuuksien hallintatoimien osalta kuitenkin riippuvaisia Venäjän synkronialueesta, ne eivät ole vielä kyenneet kehittämään omia toimivia tasehallintamarkkinoita. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on lisännyt huomattavasti toimitusvarmuuteen liittyvää riskiä, joka johtuu omien tasehallintamarkkinoiden puuttumisesta.

Sen vuoksi asetuksen (EU) 2019/943 6 artiklan [...] 9, 10 ja 11 kohdan ja komission asetuksen (EU) 2017/2195 41 artiklan [...] 2 kohdan vaatimuksilla, joita on tarkoitus soveltaa olemassa oleviin tasehallintamarkkinoihin, ei vielä oteta huomioon Viron, Latvian ja Liettuan tilannetta, erityisesti siitä syystä, että tasehallintamarkkinoiden kehittäminen vaatii aikaa ja uusia investointeja tasehallintakapasiteettiin. Virolla, Latvialla ja Liettualla olisi sen vuoksi kyseisistä vaatimuksista riippumatta oltava oikeus tehdä pidemmän aikavälin sopimuksia tasehallintakapasiteetin hankkimiseksi siirtymäkauden ajaksi.

(53 ba) Viro, Latvia ja Liettua olisi myös vapautettava direktiivin (EU) 944/2019 40 artiklan [...] 4 kohdan ja 54 artiklan [...] 2 kohdan tiettyjen säännösten vaatimuksista, jos tämä on tarpeen järjestelmän turvallisuuden varmistamiseksi siirtymäkauden ajaksi.

(53 c) Viroa, Latviaa ja Liettuaa koskevista siirtymäkausista olisi luovuttava asteittain mahdollisimman pian synkronoinnin jälkeen, ja niitä olisi käytettävä sellaisten asianmukaisten markkinavälineiden kehittämiseen, jotka tarjoavat lyhyen aikavälin tasehallintareservejä ja muita välttämättömiä lisäpalveluja, ja ne olisi rajattava tähän prosessiin tarvittavaan aikaan.

(53 d) Baltian maat on tarkoitus synkronoida Manner-Euroopan synkronialueeseen yhdellä Puolan ja Liettuan yhdistävällä kaksoisjohdolla. Synkronoinnin jälkeen tämän johdon kapasiteetti on suurelta osin säilytettävä luotettavuusmarginaalien mukaisena siltä varalta, että Baltian järjestelmässä ilmenee odottamaton käyttökeskeytys, josta aiheutuu tahattomia poikkeamia. Siirtoverkonhaltijoiden olisi edelleen tarjottava enimmäiskapasiteettia rajatylittävää kauppaa varten, noudatettava käyttövarmuusrajoja ja otettava huomioon Puolan ja Liettuan järjestelmien mahdolliset vikatapahtumat, mukaan lukien ne, jotka johtuvat HVDC-johtojen käyttökatkoista tai Baltian maiden irtikytkennästä Manner-Euroopan synkronialueelta. Tähän yhteenliitintään liittyvä erityistilanne olisi otettava huomioon laskettaessa kokonaiskapasiteettia ja vikatapahtumia asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 8 kohdan nojalla.

- (53 e) Kun otetaan huomioon, ettei Kyproksen siirtoverkko ole yhteydessä mihinkään muuhun jäsenvaltioon, Kyproksella on hyvin erityisiä haasteita tasehallintamarkkinoiden järjestämisessä ja lisäpalvelujen markkinapohjaisessa hankinnassa. Kypros olisi vapautettava direktiivin (EU) 944/2019 40 artiklan 4 kohdan ja 54 artiklan 2 kohdan tiettyjen säännösten vaatimuksista, jos tämä on tarpeen järjestelmän turvallisuuden varmistamiseksi siirtymäkauden ajaksi eli siihen saakka, kunnes Kyproksen siirtoverkko yhdistetään muihin jäsenvaltioihin rajayhdysjohtojen kautta.
- (53 f) Ympäristönsuojelutavoitteiden tukemiseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 22 artiklan 4 kohdassa vahvistetaan kapasiteettimekanismien hiilidioksidipäästörajoja koskevat vaatimukset. Siirtyessään hiilettömään järjestelmään ja energiakriisin jälkimainingeissa jäsenvaltiot, jotka soveltavat ennen tämän asetuksen voimaantuloa hyväksyttyä kapasiteettimekanismia, voivat kuitenkin poikkeuksellisesti ja viimeisenä keinona poiketa tästä hiilidioksidipäästörajasta rajatun ajanjakson ajan. Tällainen poikkeus olisi kuitenkin rajoitettava koskemaan ainoastaan nykyistä tuotantokapasiteettia, joka on aloittanut kaupallisen tuotannon ennen 4 päivää heinäkuuta 2019 eli ennen puhtaan energian säädöspaketin voimaantuloa. Jos aiemmissa hankintamenettelyssä, jotka täyttivät hiilidioksidipäästörajat, ei ole saavutettu tarvittavaa kapasiteettia, jolla voidaan vastata riittävyyteen liittyvään todettuun huolenaiheeseen, jäsenvaltioiden olisi voitava järjestää täydentävä hankintamenettely, joka täyttää kaikki Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/943 IV luvun vaatimukset, lukuun ottamatta hiilidioksidipäästörajoja koskevia vaatimuksia, ja ainoastaan sen kapasiteetin määrän osalta, jota tarvitaan riittävyyteen liittyvien havaittujen huolenaiheiden ratkaisemiseksi. Tuotantokapasiteettia, joka ei noudata hiilidioksidipäästörajoja, ei pitäisi hankkia vuotta pidemmälle ajanjaksolle. Tämän soveltaminen ei saa haitata jäsenvaltioiden ennakoimia hiilestä irtautumista koskevia suunnitelmia.
- (53 g) Kapasiteettimekanismien olisi oltava avoimia kaikkien niiden resurssien, mukaan lukien kaasukäyttöiset laitokset, osallistumiselle, jotka pystyvät tarjoamaan vaadittavan teknisen suorituskyvyn, edellyttäen että ne eivät ylitä 22 artiklan 4 kohdassa säädettyä päästörajaa.

- (54) Tässä [...] asetuksessa suunnitellut toimenpiteet eivät myöskään rajoita **Euroopan parlamentin ja neuvoston** direktiivin 2014/65/EU²⁵, **Euroopan parlamentin ja neuvoston** asetuksen (EU) 2016/1011²⁶ ja **Euroopan parlamentin ja neuvoston** asetuksen (EU) 648/2012²⁷ soveltamista.
- (55) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942²⁸, asetus (EU) 2019/943[...], direktiivi (EU) 2019/944 [...] ja direktiivi (EU) 2018/2001 [...] olisi muutettava vastaavasti.
- (56) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, **joka on yhdenmukaisen sähkömarkkinoiden suunnittelun parantaminen erityisesti kohtuuttoman korkeiden sähkön hintojen estämiseksi**, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi,

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349).

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/1011, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2016, rahoitusvälineissä ja rahoitussopimuksissa vertailuarvoina tai sijoitusrahastojen arvonkehityksen mittaamisessa käytettävistä indekseistä ja direktiivien 2008/48/EY ja 2014/17/EU sekä asetuksen (EU) N:o 596/2014 muuttamisesta (EUVL L 171, 29.6.2016, s. 1).

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 648/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1).

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/942, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 22).

OVAT [...] HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Asetuksen (EU) 2019/943 muuttaminen [...]

Muutetaan asetus (EU) 2019/943 seuraavasti:

1) Muutetaan 1 artikla seuraavasti:

a] korvataan b alakohta seuraavasti:

”b) vahvistaa peruseriaatteet hyvin toimiville, yhdennetyille sähkömarkkinoille, jotka mahdollistavat kaikkien resurssien tarjoajien ja sähkön asiakkaiden syrjimättömän pääsyn markkinoille, mahdollistavat sähkön termiinimarkkinoiden kehittämisen, jotta toimittajat ja kuluttajat voivat suojautua sähkön hintojen tulevan epävakauden riskiltä, antavat vaikutusmahdollisuuksia kuluttajille, varmistavat kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla, lisäävät joustavuutta kulutusjoustop, energian varastoinnin ja muiden fossiilittomien joustoratkaisujen avulla, varmistavat energiatehokkuuden, helpottavat hajautetun kysynnän ja tarjonnan aggregointia ja mahdollistavat uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön integroinnin markkinoille ja alakohtaisen integroinnin ja siitä maksettavan markkinapohjaisen korvauksen;”

b] lisätään alakohta seuraavasti:

”e) tukea pitkän aikavälin investointeja uusiutuvan energian tuotantoon ja antaa kuluttajille mahdollisuus vähentää energialaskujensa riippuvuutta[...] sähkön lyhyen aikavälin markkinahintojen vaihteluista, erityisesti fossiilisten polttoaineiden hintojen vaihtelusta, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.”

2) Lisätään 2 artiklaan alakohdat seuraavasti:”72) ’huipputunnilla’ tuntia, **jona sähkön kokonaiskulutuksen tai sähkön vuorokausimarkkinoiden tukkuhinnan odotetaan siirtoverkonhaltijoiden ja tarvittaessa nimettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden ennusteiden perusteella olevan korkeimmillaan** [...], ottaen huomioon alueiden väliset siirrot;

73) ’huipuntasauksella’ markkinaosapuolten kykyä vähentää sähkönkulutusta siirtoverkonhaltijan [...] **pyynnöstä** huipputunteina;

74) ’huipuntasaustuotteella’ markkinapohjaista tuotetta, jonka avulla markkinaosapuolet voivat tarjota huipuntasausta siirtoverkonhaltijoille;

75) ’virtuaalisella keskuksella’ ei-fyysistä aluetta, joka kattaa useamman kuin yhden tarjousalueen ja jolle vahvistetaan [...] [...] **viite**hinta tietyn menetelmän mukaisesti;

76) ’kaksisuuntaisella hinnanerosopimuksella’ voimalaitosoperaattorin ja vastapuolen, yleensä julkisyhteisön, välillä allekirjoitettua sopimusta, jossa määrätään sekä suojattu vähimmäiskorvaus että yläraja liialliselle korvaukselle; [...]

77) 'sähkönhankintasopimuksella' sopimusta, jolla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö sopii ostavansa sähköä sähköntuottajalta markkinapohjaisesti;

[...]

79) 'erillisellä **mittauslaitteella**' laitetta, joka on **liitetty** [...] tai sisällytetty omaisuuserään, joka **tarjoaa**[...] kulutusjoustoja tai joustopalveluja sähkömarkkinoilla tai siirto- ja jakeluverkonhaltijoille;

80) 'joustavuudella' sähköjärjestelmän kykyä mukautua tuotanto- ja kulutusmallien ja verkon saatavuuden vaihteluun asiaankuuluvilla markkina-aikaväleillä.”

2 a) Muutetaan 2 artiklan 22 alakohta seuraavasti:

”22) 'kapasiteettimekanismilla' toimenpidettä, jolla varmistetaan tarvittavan resurssien riittävyyden tason saavuttaminen maksamalla resursseille korvaus niiden käytettävyydestä, pois lukien lisäpalveluihin ja siirtorajoituksen hallintaan liittyvät toimenpiteet;”

3) Muutetaan 7 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Siirtoverkonhaltijoiden ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden tai niiden nimeämän tahon on yhdessä järjestettävä asetuksen (EU) 2015/1222 mukaisesti integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnointi. Siirtoverkonhaltijoiden ja nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on tehtävä yhteistyötä unionin tasolla tai, jos se on tarkoituksenmukaisempaa, alueellisella tasolla, jotta unionin vuorokautinen ja päivänsisäinen sähkökauppa toimisi mahdollisimman tehokkaasti. Yhteistyövelvoite ei rajoita unionin kilpailuoikeuden soveltamista. Siirtoverkonhaltijoihin ja nimitettyihin sähkömarkkinaoperaattoreihin[...] **tai niiden nimeämiin tahoihin** on niiden sähkökauppaan liittyvissä tehtävissä sovellettava sääntelyviranomaisten viranomaisvalvontaa direktiivin (EU) 2019/944 59 artiklan mukaisesti ja ACERin viranomaisvalvontaa asetuksen (EU) 2019/942 4 ja 8 artiklan mukaisesti.”

b) muutetaan 2 kohta seuraavasti:

i) korvataan c alakohta seuraavasti:

”c) niillä on maksimoitava kaikkien markkinaosapuolten mahdollisuudet osallistua alueiden väliseen ja alueiden sisäiseen kauppaan syrjimättömällä tavalla ja mahdollisimman lähellä reaaliaikaa kaikilla tarjousalueilla ja kaikkien tarjousalueiden välillä;”

ii) lisätään c a alakohta seuraavasti:

”c a) ne on järjestettävä siten, että varmistetaan likviditeetin jakaminen kaikkien nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden kesken sekä alueiden välisessä että alueiden sisäisessä kaupassa kaikkina aikoina niiden välillä, myös päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohdan jälkeen. Nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattorien on erityisesti toimitettava[...] kaikki [...] vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden tuotteiden tilaukset yhteenkytketyille vuorokausimarkkinoille ja päivänsisäisille markkinoille siihen viimeisimpään ajankohtaan asti, jolloin vuorokausimarkkinoiden tai päivänsisäinen kaupankäynti on sallittu tietyllä tarjousalueella. Nimetyt sähkömarkkinaoperaattorit eivät saa organisoida vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden tuotteiden kauppaa yhteenkytkettyjen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden ulkopuolella. Tätä velvoitetta sovelletaan nimettyihin sähkömarkkinaoperaattoreihin ja tarvittaessa yrityksiin, jotka käyttävät suoraan tai välillisesti määräysvaltaa tai oikeuksia nimettyyn sähkömarkkinaoperaattoriin nähden, sekä yrityksiin, jotka ovat suoraan tai välillisesti nimetyn sähkömarkkinaoperaattorin määräysvallassa.” [...]

4) Lisätään [...] artikkelat seuraavasti:

”7 a artikla

Huipuntasaustuote

1. **Jos direktiivin (EU) 2019/944 66 a artiklan mukaisesti julistetaan alueellinen tai unionin laajuinen sähkön hintakriisi ja [...] rajoittamatta kyseisen direktiivin 40 artiklan 5 ja [...] 6 kohdan soveltamista jäsenvaltiot voivat antaa verkonhaltijoille luvan [...] hankkia huipuntasaustuotteita vähentääkseen sähkön kysyntää [...] huipputunteina. Tällaisen hankinnan kesto on rajoitettava direktiivin (EU) 2019/944 66 a artiklan 1/[...] kohdan nojalla hyväksytyssä päätöksessä vahvistettuun keston.**
2. [...] Verkonhaltijoiden, jotka haluavat hankkia huipuntasaustuotteen, on toimitettava asianomaisen jäsenvaltion sääntelyviranomaiselle ehdotus, jossa esitetään huipuntasaustuotteen mitoitus sekä hankinta- **ja käyttöönottoehdot**. Siirtoverkonhaltijan ehdotuksen on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) huipuntasaustuotteen mitoituksen on perustuttava analyysiin toimitusvarmuuden varmistamiseksi tarvittavan lisäpalvelun tarpeesta, **sen vaikutuksesta markkinoihin ja sen odotetuista kustannuksista ja hyödyistä.** [...] Mitoituksessa on otettava huomioon kysyntäennuste, uusiutuvista energialähteistä tuotettua sähköä koskeva ennuste, [...] järjestelmän muita joustolähteitä koskeva ennuste **ja vältetyn verkkoon ajamisen vaikutus tukkuhintaan.** Huipuntasaustuotteen mitoitus on rajoitettava sen varmistamiseksi, että [...] **ennakoidut kustannukset eivät ylitä** tuotteen [...] **odotettuja** hyötyjä[...];
- b) huipuntasaustuotteen hankinnan on perustuttava objektiivisiin, läpinäkyviin ja syrjimättömiin kriteereihin, ja sen on rajoituttava kulutusjousto;
- c) huipuntasaustuotteen hankinnassa on käytettävä [...] tarjouskilpailumenettelyä [...], **joka voi olla jatkuvaa** ja jossa valinta perustuu alhaisimpiin kustannuksiin, joita aiheutuu ennalta määriteltyjen teknisten ja ympäristökriteerien täyttämisestä;
- d) huipuntasaustuotetta koskevat sopimukset on tehtävä viimeistään [...] **viikkoa** ennen sen käyttöönottoa[...];

- e) huipuntasaustuotteen käyttöönotto ei saa vähentää alueiden välistä kapasiteettia;
- f) huipuntasaustuotteen käyttöönoton on tapahduttava **ennen** [...] vuorokausimarkkinoiden avautumista **tai niiden aikana**, ja se **voidaan toteuttaa ennalta määritetyn sähkön hinnan perusteella** [...];
- g) huipuntasaustuote ei saa tarkoittaa **fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan** tuotannon käynnistämistä mittauspisteen takana.
3. Huipuntasaustuotteen käyttöönotosta johtuva kulutuksen todellinen väheneminen on mitattava suhteessa perustasoon, joka vastaa odotettua sähkönkulutusta ilman huipuntasaustuotteen käyttöönottoa. **Jos siirtoverkonhaltija päättää hankkia huipuntasaustuotteen 1 kohdan mukaisesti, sen**[...] on kehitettävä perustason määritysmenetelmä yhteistyössä markkinaosapuolten kanssa ja toimitettava se sääntelyviranomaiselle.
4. Sääntelyviranomaisten on hyväksyttävä siirtoverkonhaltijan 2 ja 3 kohdan mukaisesti toimittama, huipuntasaustuotteen hankintaa ja perustason määritysmenetelmää koskeva ehdotus tai pyydetty siirtoverkonhaltijaa muuttamaan ehdotusta, jos se ei täytä mainituissa kohdissa asetettuja vaatimuksia.

Erillinen mittauslaite[...]

1. [...] Siirtoverkonhaltijat ja jakeluverkonhaltijat **voivat loppuasiakkaan pyynnöstä käyttää** [...] erillisistä **mittauslaitteista**[...] saatuja tietoja kulutusjouston ja joustopalvelujen, myös varastointijärjestelmien tarjoamien, tarkkailua ja selvitystä varten.
- [...]/2. **Jos loppuasiakkaalla ei ole asennettua älymittaria tai jos loppukäyttäjän älymittari [...] ei ilmoita tarvittavia tietoja kulutusjouston tai joustopalvelujen tarjoamiseksi, myöskään riippumattoman aggregaattorin välityksellä, siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden on hyväksyttävä erillisen mittauslaitteen tiedot, jos sellaisia on saatavilla, kulutusjouston ja joustopalvelujen, mukaan lukien varastointijärjestelmät, selvittämistä varten, eivätkä ne saa syrjiä kyseistä loppuasiakasta joustopalvelujen hankinnassa. Tätä veloitetta sovelletaan sijoittautumiseen edellyttäen, että jäsenvaltioiden 3 kohdan nojalla vahvistamia sääntöjä ja vaatimuksia noudatetaan. [...]**
- [...]/3. Jäsenvaltioiden on vahvistettava vaatimukset, jotka koskevat erillisen **mittauslaitteen** [...] tietojen validointiprosessia, jotta voidaan tarkistaa ja varmistaa asianomaisten tietojen laatu.”

5) Muutetaan 8 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on annettava markkinaosapuolten käydä sähkökauppaa mahdollisimman lähellä reaaliaikaa ja vähintään päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohtaan saakka. Päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohdan on 1 päivään tammikuuta 2026/.../ mennessä oltava aikaisintaan 30 minuuttia ennen reaaliaikaa. Tietyn jäsenvaltion sääntelyviranomaisen voi asianomaisen siirtoverkonhaltijan pyynnöstä myöntää poikkeuksen ensimmäisessä alakohdassa säädetystä vaatimuksesta 1 päivään tammikuuta 2029 saakka. Tällainen pyyntö on toimitettava asianomaiselle sääntelyviranomaiselle, ja siihen on sisällyttävä

- a) vaikutustenarviointi, joka osoittaa poikkeuksen tarpeellisuuden toimitusvarmuuteen liittyvän riskin perusteella ja jossa otetaan huomioon markkinaosapuolilta ja nimitetyiltä sähkömarkkinaoperaattoreilta saatu palaute, ja
- b) toimintasuunnitelma päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohdan lyhentämiseksi 30 minuuttiin viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2029.

Sääntelyviranomaisen voi asianomaisen siirtoverkonhaltijan pyynnöstä myöntää uuden poikkeuksen ensimmäisessä alakohdassa säädetystä vaatimuksesta enintään kolmen vuoden ajaksi toisessa alakohdassa tarkoitetun ajanjakson päättymispäivästä alkaen.

Siirtoverkonhaltijan pyyntö on toimitettava pyynnön esittäneen siirtoverkonhaltijan kansalliselle sääntelyviranomaiselle, Sähkö-ENTSOlle ja ACERille viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2028, ja sen on sisällettävä

- a) uusi vaikutustenarviointi, jossa perustellaan uuden poikkeuksen tarve toimitusvarmuuteen liittyvien riskien perusteella ja jossa otetaan huomioon markkinaosapuolilta ja nimitetyiltä sähkömarkkinaoperaattoreilta saatu palaute,
- b) tarkistettu toimintasuunnitelma päivänsisäisen alueiden välisen kapasiteetin jakamisen sulkeutumisajankohdan lyhentämiseksi 30 minuuttiin siihen päivään mennessä, josta alkaen jatkoa pyydetään, ja viimeistään sinä päivänä, johon asti poikkeusta pyydetään.

ACER antaa lausunnon kolmannessa alakohdassa tarkoitetun uuden poikkeuksen rajatylittävistä vaikutuksista kuuden kuukauden kuluessa tällaista uutta poikkeusta koskevan pyynnön vastaanottamisesta. Asianomaisen sääntelyviranomaisen on otettava nämä lausunnot huomioon ennen kuin se tekee päätöksen uutta poikkeusta koskevasta pyynnöstä.”

b) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Nimitettyjen sähkömarkkinaoperaattoreiden on tarjottava vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla kaupattavaksi tuotteita, jotka ovat kooltaan riittävän pieniä, eli tarjousten vähimmäiskoko on 100 kilowattia tai vähemmän, jotta mahdollistetaan kulutusjouston, energian varastoinnin ja pienimuotoisten uusiutuvien energialähteiden ja myös asiakkaiden suora osallistuminen.”

6) Korvataan 9 artikla seuraavasti:

”9 artikla

Terminiinimarkkinat

1. [...] **Unionin termiininimarkkinoiden rakenteen on perustuttava virtuaalisiin aluekeskuksiin, joita tuetaan vähintään siirtoverkonhaltijoiden [...] myöntämällä pitkän aikavälin siirto-oikeuksilla ja jotka mahdollistavat hintariskiltä suojautumisen eri tarjousalueilla.**
2. **24 kuukauden kuluttua [tämän asetuksen voimaantulosta] komissio hyväksyy vaikutustenarvioinnin viimeistelyn jälkeen 59 artiklan mukaisesti täytäntöönpanosäädöksen, jossa vahvistetaan 1 kohdassa tarkoitettu rakenne. Kyseisessä täytäntöönpanosäädöksessä erityisesti**
 - a) **esitetään menetelmä, jolla** määritellään [...] virtuaalisen **aluekeskuksen** maantieteellinen laajuus, mukaan lukien tarjousalueet, joista keskus muodostuu, ja pyritään maksimoimaan viitehintojen ja virtuaalisen keskuksen muodostavien tarjousalueiden hintojen välinen korrelaatio;
 - b) esitetään menetelmä [...] virtuaalisten **aluekeskusten** viitehintojen laskemiseksi, jolla pyritään maksimoimaan viitehintojen ja virtuaalisen **aluekeskuksen** muodostavien tarjousalueiden hintojen välinen korrelaatio; tällaisen menetelmän [...] on perustuttava ennalta määritettyihin objektiivisiin kriteereihin;

- c) esitetään määritelmä pitkän aikavälin finanssisiirto-oikeuksista tarjousalueiden ja [...] virtuaalisten aluekeskusten [...] välillä [...] taloudellisina velvoitteina, joiden avulla markkinaosapuolet voivat suojautua altistumiselta positiivisille ja negatiivisille hintaeroille, myös määrien ja erääntymisaikojen osalta;
- d) maksimoidaan kaupankäyntimahdollisuudet sellaisilla suojaustuotteilla, joissa viitataan termiinimarkkinoiden virtuaalisiin **aluekeskuksiin** sekä pitkän aikavälin siirto-oikeuksiin tarjousalueilta virtuaalisiin **aluekeskuksiin**; sekä [...]
- e) **täsmennetään, miten 3 kohdassa tarkoitetun keskitetyn kauppapaikan on tarjottava pitkän aikavälin siirto-oikeuksien jakamista ja helpotettava niillä käytävää kauppaa.**

3. Asetuksen (EU) 2016/1719 mukaisesti perustettu keskitetty kauppapaikka tarjoaa siirtoverkonhaltijoiden puolesta pitkän aikavälin siirto-oikeuksien jakamista ja helpottaa niillä käytävää kauppaa/.../. Kauppapaikalla on oltava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1132²⁹ liitteessä II tarkoitettu oikeudellinen muoto.

2. [...]

3. [...]

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1132, annettu 14 päivänä kesäkuuta 2017, tietyistä yhtiöoikeuden osa-alueista (EUVL L 169, 30.6.2017, s. 46).

4. [...]

5. Jos sääntelyviranomaisen katsoo, että markkinaosapuolilla ei ole riittävästi suojausmahdollisuuksia, ja kuultuaan asianomaisten finanssimarkkinoiden toimivaltaisia viranomaisia, jos termiinimarkkinat koskevat **Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/65/EU**³⁰ 4 artiklan 1 kohdan [...] **15 alakohdassa** määriteltyjä rahoitusvälineitä, se voi vaatia sähköpörssejä tai siirtoverkonhaltijoita toteuttamaan lisätoimenpiteitä, kuten markkinatakaustoimia, termiinimarkkinoiden likviditeetin parantamiseksi.
6. [...] Markkinaoperaattorit **voivat** unionin kilpailuoikeutta sekä direktiiviä 2014/65/EU ja **Euroopan parlamentin ja neuvoston** asetuksia (EU) N:o 648/2012³¹ ja (EU) N:o 600/2014³² noudattaen [...] kehittää termiinimarkkinoille suojausinstrumentteja, myös pitkän aikavälin suojausinstrumentteja, tarjotakseen markkinaosapuolille, mukaan lukien uusiutuvia energialähteitä käyttävien voimalaitosten omistajat, asianmukaiset mahdollisuudet suojautua hintojen vaihtelusta aiheutuvilta taloudellisilta riskeiltä. Jäsenvaltiot eivät saa edellyttää, että tällaiset suojaustoimet rajoittuvat jäsenvaltion tai tarjousalueen sisäisiin kauppoihin.”

³⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349).

³¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 648/2012, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2012, OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppätietorekistereistä (EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1).

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 600/2014, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 84).

7) Muutetaan 18 artikla seuraavasti:

a) korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. Tariffeihin sovellettavien menetelmien on vastattava siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden kiinteitä kustannuksia, ottaen huomioon sekä pääoma- että toimintakustannukset, ja tarjottava siirtoverkonhaltijoille ja jakeluverkonhaltijoille asianmukaisia kannustimia sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä, mukaan lukien ennakoivat investoinnit, jotta parannetaan tehokkuutta, mukaan lukien energiatehokkuus, edistetään markkinoiden yhdentymistä, **uusiutuvan energian integroimista** ja toimitusvarmuutta, tuetaan joustopalvelujen käyttöä ja tehokkaita **ja oikea-aikaisia** investointeja, mukaan lukien ratkaisut olemassa olevan verkon optimoimiseksi ja **fossiilittoman joustavuuden** helpottamiseksi, **mukaan lukien** kulutusjousto ja **energian varastointi** sekä asiaankuuluva tutkimustoiminta, ja helpotetaan kuluttajan edun mukaista innovointia esimerkiksi digitalisoinnin, joustopalvelujen ja yhteenliittämisen alalla.”

b) korvataan 8 kohta seuraavasti:

”8. Siirto- ja jakelutariffeihin sovellettavien menetelmien on tarjottava siirto- ja jakeluverkonhaltijoille kannustimia verkkojensa mahdollisimman kustannustehokkaaseen käyttöön ja kehittämiseen, myös palvelujen hankinnan kautta. Tätä varten sääntelyviranomaisten on tunnustettava asiaan liittyvät kustannukset hyväksyttäviksi, sisällytettävä kyseiset kustannukset siirto- ja jakelutariffeihin ja otettava **tarvittaessa** käyttöön suorituskykytavoitteita, jotta siirto- ja jakeluverkonhaltijoille tarjotaan kannustimia parantaa verkkojensa tehokkuutta, myös edistämällä energiatehokkuutta, joustopalveluiden käyttöä ja älykkäiden verkkojen ja älykkäiden mittausjärjestelmien kehittämistä.”

c) korvataan 9 kohdan f alakohta seuraavasti:

”f) menetelmät, joilla varmistetaan tariffien asettamisen ja niiden rakenteen avoimuus, mukaan lukien ennakoivat investoinnit;”

d) lisätään 9 kohtaan [...] alakohta seuraavasti:

”i) kannustimet verkkoihin tehtäviin tehokkaisiin investointeihin, mukaan lukien joustoresurssit ja joustavat liittymissopimukset.”

8) Muutetaan 19 artiklan 2 alakohta seuraavasti:

a) korvataan b alakohta seuraavasti:

” b) alueiden välisen kapasiteetin ylläpitäminen tai lisääminen optimoimalla nykyisten rajayhdysjohtojen käyttöä, soveltuvin osin koordinoituihin korjaaviin toimenpitein, tai rajayhdysjohtojen siirtorajoituksen vähentämisen kannalta merkityksellisistä verkkoinvestoinneista aiheutuvien kustannusten kattaminen; tai”

b) lisätään [...] alakohta seuraavasti:

”c) offshore-tarjousalueella, joka on **suoraan yhteydessä kahteen tai useampaan tarjousalueeseen** [...], sijaitsevien **uusiutuvan sähkön** offshore-tuotantolaitosten operaattoreille maksettava korvaus, jos pääsy yhteenliitetyille markkinoille on rajoitettu siten, että **uusiutuvan sähkön offshore-laitoksen operaattori ei pysty viemään sähköntuotantokapasiteettiaan markkinoille ja asianmukaisissa tapauksissa siten aiheuttaa hintojen laskun offshore-tarjousalueella verrattuna hintoihin ilman kapasiteetin vähentämistä. Kompensaatiota sovelletaan vain, jos** yksi tai useampi siirtoverkonhaltija ei ole asettanut **liittymissopimuksen mukaista** [...]/kapasiteettia **saataville** rajayhdysjohdossa tai **asettanut kapasiteettia saataville kriittisissä verkkoelementeissä asetuksen (EU) 2019/943 16 artiklan 8 kohdassa tarkoitettujen kapasiteetin laskennan sääntöjen mukaisesti**[...]. Vuosittainen korvaus ei saa ylittää niiden pullonkaulatulojen kokonaismäärää, jotka syntyvät asianomaisten [...] tarjousalueiden[...] välisten rajayhdysjohtojen kautta.”

9) Lisätään [...] luku seuraavasti:

”III a LUKU

Erityiset investointikannustimet hiilestä irtautumista koskevien unionin tavoitteiden saavuttamiseksi

19 a artikla

Sähkönhankintasopimukset

1. Jäsenvaltioiden on [...] **edistettävä** sähkönhankintasopimusten **käyttöönottoa muun muassa poistamalla perusteettomia esteitä ja suhteettomia tai syrjiviä menettelyjä tai maksuja**, jotta voidaan **varmistaa hintojen ennakoitavuus ja [...]** saavuttaa niiden yhdenmetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa asetetut tavoitteet asetuksen (EU) 2018/1999 [...] 4 artiklan a alakohdassa tarkoitetun hiilestä irtautumista koskevan **ulottuvuuden** osalta säilyttäen samalla kilpailukykyiset ja likvidit sähkömarkkinat, **sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin (EU) 2018/2001 soveltamista**.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytössä on [...] välineitä, joilla vähennetään ostajan maksulaiminlyönteihin liittyviä taloudellisia riskejä sähkönhankintasopimusten yhteydessä, ja että välineet ovat sellaisten asiakkaiden saatavilla, joilla on esteitä sähkönhankintasopimusten markkinoille pääsyssä mutta jotka eivät ole taloudellisissa vaikeuksissa[...]. **Tällaisia välineitä voivat olla muun muassa valtion tukemat markkinahintaiset takausjärjestelmät, yksityiset takaukset tai sähkönhankintasopimusten kysynnän yhdistämisjärjestelyt asiaa koskevan unionin lainsäädännön mukaisesti**. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltiot **voivat [...]** ottaa huomioon **asianmukaiset** unionin tason **järjestelyt**[...]. Jäsenvaltiot **voivat**[...] syrjimättömiä perusteita soveltaen määrittää, mihin asiakasryhmiin nämä välineet kohdistuvat.

3. **Mikäli** jäsenvaltio tukee sähkönhankintasopimusten [...] takuujärjestelmää, [...]sen on sisällettävä säännöksiä, joilla vältetään sähkömarkkinoiden likviditeetin heikkeneminen, eikä sillä saa tukea fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan tuotannon ostamista, **sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamista.**
4. [...] [...]Uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön tukijärjestelmiin saavat osallistua [...]sellaiset hankkeet, joissa osa sähköstä varataan myytäväksi sähkönhankintasopimuksen tai muiden markkinapohjaisten järjestelyjen kautta.
5. **Jäsenvaltioiden on tällaisia tukijärjestelmiä suunnitellessaan pyrittävä** [...] käyttämään arviointiperusteita, joilla kannustetaan **tarjoajia edistämään** sellaisten [...] asiakkaiden pääsyä [...] **sähkönhankintasopimusten markkinoille**, joilla on esteitä markkinoille pääsyssä, **edellyttäen, että tämä ei vaikuta negatiivisesti kilpailuun markkinoilla.** Tällaisissa arviointiperusteissa voidaan antaa etusija tarjoajille, jotka esittävät allekirjoitetun sähkönhankintasopimuksen tai sitoumuksen allekirjoittaa sähkönhankintasopimus osasta hankkeen tuotantoa yhdeltä tai useammalta mahdolliselta ostajalta, joilla on esteitä markkinoille pääsyssä.
- 6[...]. Sähkönhankintasopimuksissa on määriteltävä tarjousalue, jossa toimitus tapahtuu, ja vastuu alueiden välisten siirto-oikeuksien hankkimisesta, jos tarjousalue muuttuu 14 artiklan mukaisesti.
- 7[...]. Sähkönhankintasopimuksissa on täsmennettävä ehdot, joiden mukaisesti asiakkaat ja tuottajat voivat irtisanoutua sopimuksesta, kuten sovellettavat irtisanomismaksut ja -ajat, unionin kilpailulainsäädäntöä [...] **noudattaen.**

Uusiin voimalaitoksiin tehtävien[...] investointien suorat hintatukijärjestelmät

- I.** [...]Suorat hintatukijärjestelmät, joita sovelletaan **uusiin voimalaitoksiin** sähkön tuottamiseksi 2 kohdassa luetelluista lähteistä tehtäviin [...]investointeihin, on toteutettava kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten muodossa. [...]

[...][...][...][...]

Ensimmäistä alakohtaa sovelletaan [...] uusiin voimalaitoksiin tehtävien investointien suorien hintatukijärjestelmien mukaisiin sopimuksiin, jotka tehdään kolmen [...] vuoden kuluttua [tämän asetuksen voimaantulopäivästä]. Kahteen tai useampaan tarjousalueeseen yhteydessä olevien offshore-hybridiomaisuutta koskevien hankkeiden osalta siirtymäkausi on viisi vuotta [tämän asetuksen voimaantulopäivästä].

Markkinaosapuolten osallistumisen kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten muodossa toteutettaviin suoriin hintatukijärjestelmiin on oltava vapaaehtoista.

1 a. Kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten muodossa toteutettavien suorien hintatukijärjestelmien suunnittelussa olisi

- a. säilytettävä kannustimet, joilla voimalaitosta kannustetaan tehokkaasti sekä toimimaan sähkömarkkinoilla että osallistumaan niihin ja erityisesti [...] ottamaan huomioon markkinaolosuhteet;**
- b. estettävä tukijärjestelmän vääristävät vaikutukset voimalaitoksen käyttöä, ajojärjestystä ja ylläpitoa koskeviin päätöksiin tai tarjouskäyttäytymiseen vuorokausimarkkinoilla, päivänsisäisillä markkinoilla, lisäpalvelujen markkinoilla ja tasehallintamarkkinoilla;**
- c. varmistettava, että suojatun vähimmäiskorvauksen taso ja liiallisen korvauksen yläraja sovitetaan yhteen uusien investointikustannusten ja markkinatulojen kanssa, ja taattava voimalaitoksen pitkän aikavälin taloudellinen elinkelpoisuus välttäen samalla liiallisia korvauksia;**
- d. vältettävä kilpailun ja kaupan tarpeettomat vääristymät sisämarkkinoilla erityisesti määrittämällä korvausmäärät tarjouskilpailumenettelyllä, joka on avoin, selkeä, läpinäkyvä ja syrjimätön;**
- e. vältettävä sellaisia kilpailun ja kaupan vääristymiä sisämarkkinoilla, jotka johtuvat tulojen jakamisesta yrityksille.**

2. Edellä olevaa 1 kohtaa sovelletaan [...] sellaisiin uusiin voimalaitoksiin tehtäviin investointeihin, joissa sähkö on peräisin seuraavista lähteistä:

- a) tuulivoima;**
- b) aurinkoenergia;**

- c) geoterminen energia;
- d) vesivoima ilman tekoallasta;
- e) ydinvoima.

3. **Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista** kaksisuuntaisten hinnanerosopimusten muodossa toteutettavista [...] suorista hintatukijärjestelmistä **saatavat tulot tai näiden tulojen rahallista arvoa vastaava määrä on [...]** jaettava loppuasiakkaille.[...]

Sen estämättä, mitä ensimmäisessä alakohdassa edellytetään, tuloilla tai näiden tulojen rahallista arvoa vastaavalla määrällä voidaan myös rahoittaa suorista hintatukijärjestelmistä tai loppuasiakkaiden sähkökustannusten alentamiseen tehtävistä investoinneista aiheutuvia kustannuksia [...].

[...]

[...] Tulojen [...] jakaminen [...] loppuasiakkaille **on** suunniteltava [...] siten, että **säilytetään** [...] kuluttajien [...] kannustimet [...] vähentää kulutustaan tai siirtää se aikoihin, joina sähkön hinnat ovat alhaiset, eikä heikennetä sähköntoimittajien välistä kilpailua.[...]

4. **Direktiivin (EU) 2018/2001 4 artiklan 3 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti jäsenvaltiot voivat vapauttaa pienet uusiutuvan energian laitokset ja demonstraatiohankkeet 1 kohdan mukaisesta velvoitteesta.**

Joustotarpeiden arviointi

1. Sääntelyviranomaisen [...] tai muun jäsenvaltion nimeämän viranomaisen tai elimen on viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun ACER on hyväksynyt menetelmän tämän artiklan 6 kohdan mukaisesti, ja sen jälkeen kahden vuoden välein [...] hyväksyttävä kertomus [...] järjestelmän joustotarpeesta vähintään viiden vuoden ajalta [...] ottaen huomioon tarve saavuttaa kustannustehokkaasti toimitusvarmuus ja [...] sähköjärjestelmän hiilestä irtautuminen, eri alojen integrointi sekä sähkömarkkinoiden yhteenliitetty luonne. Kertomuksessa on [...] otettava huomioon tämän asetuksen 20 artiklan mukaisesti eurooppalainen resurssien riittävyysarviointi ja kansalliset riittävyysarvioinnit [...]. Kertomuksen on perustuttava kyseisen jäsenvaltion siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden 3[...] kohdan mukaisesti toimittamiin tietoihin ja analyyseihin, ja siinä on käytettävä 4[...] kohdan mukaista menetelmää ja asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa lisätietoja ja analyyseja. Jos jäsenvaltio on nimennyt siirtoverkonhaltijan tätä tarkoitusta varten, sääntelyviranomaisen on hyväksyttävä kertomus tai tehtävä siihen muutoksia.
2. Kertomuksessa on ainakin
 - a) [...]arvioitava [...] tarvetta joustolle [...]ainakin kausi-, päivä- ja tuntitasolla uusiutuvista lähteistä tuotetun sähkön integroimiseksi sähköjärjestelmään;

- b) [...]tarkastettava [...] fossiilittomien joustoresurssien, kuten kulutusjoustopon [...] ja energian varastoinnin, mukaan lukien aggregointi ja [...]yhteenliittäminen, tarjoamia mahdollisuuksia tämän tarpeen täyttämiseen sekä siirto- että jakelutasolla; [...]
- c) arvioitava markkinoiden joustavuuden esteitä ja ehdotettava asiaankuuluvia lieventäviä toimenpiteitä [...]; sekä
- d) otettava huomioon jousto, jonka odotetaan olevan saatavilla muissa jäsenvaltioissa.
3. Kunkin jäsenvaltion siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden on toimitettava sääntelyviranomaiselle tai asianmukaisissa tapauksissa 1 kohdan mukaisesti nimetylle viranomaiselle tai elimelle 1 kohdassa tarkoitetun kertomuksen laatimiseen tarvittavat tiedot ja analyysit. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa [...] sääntelyviranomainen tai asianmukaisissa tapauksissa 1 kohdan mukaisesti nimetty viranomainen tai elin voi pyytää siirtoverkonhaltijoita ja jakeluverkonhaltijoita toimittamaan kertomusta varten lisätietoja 4 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten lisäksi.
4. Sähkö-ENTSO:n ja EU DSO -elimen on koordinoitava siirto- ja jakeluverkonhaltijoita 2 kohdan mukaisesti toimitettavien tietojen ja analyysien osalta. Niiden on erityisesti
- a) määriteltävä niiden tietojen [...] tyyppi ja muoto, jotka siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden on toimitettava sääntelyviranomaisille;
- b) kehitettävä menetelmä, jonka avulla siirto- ja jakeluverkonhaltijat voivat analysoida joustotarpeita, ottaen huomioon ainakin kaikki saatavilla[...] olevat [...] lähteet ja suunnitellut investoinnit[...] yhteenliittäänsä ja joustoan[...] siirto- ja jakelutasolla sekä tarve irrottaa sähköjärjestelmä hiilestä.

5. Sähkö-ENTSO:n ja EU DSO -elimen on tehtävä keskenään tiivistä yhteistyötä siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden koordinoinnissa.
6. [...]Sähkö-ENTSO:n ja EU DSO -elimen on yhdessä toimitettava ACERille [...] **viimeistään [...] yhdeksän kuukautta tämän asetuksen voimaantulon jälkeen**[...] ehdotus sääntelyviranomaisille toimitettavien tietojen tyypistä ja muodosta sekä 4[...] kohdassa tarkoitetusta menetelmästä. ACER joko hyväksyy ehdotuksen tai ehdottaa siihen muutoksia kolmen kuukauden kuluessa ehdotuksen vastaanottamisesta. Jos ACER ehdottaa muutoksia, se kuulee Sähkö-ENTSOa ja EU DSO -elintä ennen muutosten hyväksymistä. Hyväksytty ehdotus julkaistaan ACERin verkkosivustolla.
7. Sääntelyviranomaisten [...] **tai asianmukaisissa tapauksissa 1 kohdan mukaisesti nimetyn viranomaisen tai elimen** on toimitettava 1 kohdassa tarkoitetut kertomukset ACERille ja julkaistava ne. ACER antaa 12 kuukauden kuluessa kertomusten vastaanottamisesta kertomuksen, jossa analysoidaan niitä ja annetaan sääntelyviranomaisten [...] **tai asianmukaisissa tapauksissa 1 kohdan mukaisesti nimetyn viranomaisen tai elimen** havaintoja koskevia suosituksia kysymyksistä, joilla on rajat ylittävää merkitystä, **mukaan lukien suositukset fossiilittomien joustoressurssien markkinoille tulon esteiden poistamisesta.**

19 d artikla

Fossiilitonta joustavuutta koskeva [...] ohjeellinen kansallinen tavoite

[...]Kunkin jäsenvaltion on viimeistään kuuden kuukauden kuluttua tämän asetuksen 19 c artiklan 1 kohdan mukaisen kertomuksen toimittamisesta määriteltävä tämän kertomuksen pohjalta ohjeellinen kansallinen tavoite **fossiilittomalle joustavuudelle, erityisesti [...] kulutusjoustolle [...] ja energian varastoinnille. Jäsenvaltiot voivat saavuttaa tämän tavoitteen poistamalla tunnistetut markkinaesteet tai hyödyntämällä fossiilittomien joustoressurssien havaittua potentiaalia.** Tämä ohjeellinen kansallinen tavoite on otettava huomioon myös jäsenvaltioiden yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa energian sisämarkkinoita koskevan ulottuvuuden osalta asetuksen (EU) 2018/1999 3, 4 ja 7 artiklan mukaisesti sekä niiden asetuksen (EU) 2018/1999 17 artiklan mukaisesti joka toinen vuosi antamissa yhdennetyissä edistymisraporteissa. **Jäsenvaltiot voivat määrittellä alustavat ohjeelliset tavoitteet ennen tämän asetuksen 19 c artiklan 1 kohdan mukaisen ensimmäisen kertomuksen toimittamista.**

19 e artikla

Fossiilittoman[...] joustavuuden tukijärjestelmät

1. **Jos [...] investoinnit fossiilittomaan joustavuuteen eivät [...] riitä 19 d artiklan mukaisesti määritettyjen ohjeellisten kansallisten tavoitteiden [...] tai asianmukaisissa tapauksissa alustavien ohjeellisten tavoitteiden saavuttamiseen, jäsenvaltiot voivat [...] soveltaa fossiilittoman jouston tukijärjestelmiä, jotka koostuvat fossiilittomaan joustavuuteen käytettävissä olevasta kapasiteetista maksettavista maksuista, sanotun kuitenkin rajoittamatta 12 ja 13 artiklan soveltamista [...].**

2.[...]

3[...]

4[...]

2. **Jäsenvaltioiden mahdollisuus toteuttaa 1 kohdan mukaisia toimenpiteitä ei estä niitä saavuttamasta 19 d artiklassa määritellyjä ohjeellisia tavoitteitaan muilla keinoin.**

19 f artikla

Fossiilittoman joustavuuden tukijärjestelmien suunnitteluperiaatteet

Jäsenvaltioiden 19 e artiklan 1[.../ kohdan [.../ mukaisesti [.../soveltamien **fossiilittoman**[.../ joustavuuden tukijärjestelmien on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) ne eivät ylitä sitä, mikä on tarpeen [.../ **19 d artiklan mukaisesti määritetyn ohjeellisen kansallisen tavoitteen tai asianmukaisissa tapauksissa alustavan ohjeellisen tavoitteen saavuttamiseksi** kustannustehokkaalla tavalla;

- b) ne rajoittuvat fossiilittomiin **joustoresursseihin**, kuten kulutusjousto [../] ja **energian** varastointiin, tehtäviin uusiin investointeihin;
- c) [../]ne eivät tarkoita fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan tuotannon käynnistämistä mittauspisteen takana;
- d) kapasiteetin tarjoajat valitaan avoimessa, läpinäkyvässä, kilpailullisessa, syrjimättömässä ja kustannustehokkaassa menettelyssä;
- e) sähkömarkkinoiden tehokkaan toiminnan tarpeettomat vääristymät estetään, muun muassa säilyttämällä tehokkaat toimintakannustimet ja hintasignaalit ja altistuminen hintojen vaihtelulle ja markkinariskille;
- f) kannustimia sähkömarkkinoille integroitumiseen tarjotaan markkinapohjaisella ja markkinoihin vastaavalla tavalla välttämällä sähkömarkkinoiden tarpeettomat vääristymät ja ottaen huomioon mahdolliset järjestelmän integrointikustannukset ja verkon vakauden;
- g) aktivoidun energian osalta vahvistetaan markkinoille osallistumisen vähimmäistaso, jossa otetaan huomioon **joustavuuden mahdollistavan omaisuuserän** [../] tekniset erityispiirteet;
- h) asianmukaisia seuraamuksia sovelletaan sellaisiin kapasiteetin tarjoajiin, jotka eivät noudata g alakohdassa tarkoitettua markkinoille osallistumisen vähimmäistasoa tai jotka eivät noudata tehokkaita toimintakannustimia ja **e alakohdassa tarkoitettuja** [../]hintasignaaleja;”

[../];

9 a) Muutetaan 21 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltiot voivat tämän asetuksen 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä SEUT 107, 108 ja 109 artiklan mukaisesti toteuttaessaan ottaa käyttöön kapasiteettimekanismeja.”

b) kumotaan 7 kohta;

c) korvataan 8 kohta seuraavasti:

”8. Komissio hyväksyy kapasiteettimekanismit enintään kymmeneksi vuodeksi. Sidottua kapasiteettia on pienennettävä 20 artiklassa tarkoitettujen täytäntöönpanosuunnitelmien perusteella. Jäsenvaltioiden on sovellettava täytäntöönpanosuunnitelmaa senkin jälkeen, kun kapasiteettimekanismi on otettu käyttöön.”

9 b) Kumotaan 22 artiklan 1 kohdan a alakohta.

10) Korvataan 37 artiklan 1 kohdan a alakohta seuraavasti:

”a) koordinoitu kapasiteetin laskenta asetuksen (EY) N:o 714/2009 18 artiklan 5 kohdan perusteella hyväksytyjen pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevien suuntaviivojen, kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevien suuntaviivojen ja tasesähköä koskevien suuntaviivojen nojalla kehitettyjen menetelmien mukaisesti;”

11) Muutetaan 50 artikla seuraavasti:

a) lisätään [...] kohta seuraavasti:

”4 a. Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla tiedot uusia liitántöjä varten käytettävissä olevasta kapasiteetista omilla toiminta-alueillaan, myös siirtorajoitusten alaisilla alueilla, jos joustavan energian varastoinnin liitántöjä voidaan toteuttaa, ja päivitettävä nämä tiedot säännöllisesti, vähintään neljännesvuosittain.

Siirtoverkonhaltijoiden on myös annettava verkonkäyttäjille selkeät ja läpinäkyvät tiedot heidän liittymispyyntöjensä tilasta ja käsittelystä. Niiden on toimitettava nämä tiedot kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä.”

12) Lisätään 57 artiklaan [...] kohta seuraavasti:

”3. Jakeluverkonhaltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä keskenään yhteistyötä julkaistakseen johdonmukaisesti tietoja uusia liitántöjä varten käytettävissä olevasta kapasiteetista omilla toiminta-alueillaan ja annettava uusien energiahankkeiden kehittäjille ja muille mahdollisille verkonkäyttäjille riittävän yksityiskohtaisia tietoja.”

13) Korvataan 59 artiklan 1 kohdan b alakohta seuraavasti:

”b) direktiivin (EU) 2019/944 6 artiklan ja tämän asetuksen 7–10, 13–17, 19 ja 35–37 artiklan mukaiset kapasiteetin jakamista ja siirtorajoituksen hallintaa koskevat säännöt, mukaan lukien vuorokausimarkkinoiden, päivänsisäisten markkinoiden ja pitkän aikavälin kapasiteetin laskentamenetelmät ja -prosessit, verkkomallit, tarjousalueen konfiguraatio, ajojärjestyksen uudelleenmäärittely ja vastakaupankäynti, kaupankäynnin algoritmit, yhteenkytketyt vuorokausimarkkinat ja päivänsisäiset markkinat, mukaan lukien mahdollisuus, että niiden toiminnasta vastaa yksi taho, alueiden välisen jaetun kapasiteetin sitovuus, pullonkaulatulojen jakaminen, **termiinimarkkinoiden virtuaaliset aluekeskukset**, pitkän aikavälin finanssisiirto-oikeuksien jakaminen ja niillä käytävän kaupan helpottaminen [...] keskitetyllä kauppapaikalla, suojautuminen alueiden väliseen siirtoon liittyviltä riskeiltä, nimeämismenettelyt sekä kapasiteetin jakamisen ja siirtorajoituksen hallinnan kustannusten kattaminen;”

13 a) Lisätään 64 artiklaan kohta seuraavasti:

”2 a. Poiketen siitä, mitä 6 artiklan 9, 10 ja 11 kohdassa säädetään, Viro, Latvia ja Liettua voivat tehdä tasehallintakapasiteettia koskevia rahoitussopimuksia enintään viisi vuotta ennen tasehallintakapasiteetin tarjoamisen aloittamista. Tällaiset sopimukset saavat olla voimassa enintään kahdeksan vuotta sen jälkeen, kun Viro, Latvia ja Liettua ovat liittyneet Manner-Euroopan synkronialueeseen.

Viron, Latvian ja Liettuan kansalliset sääntelyviranomaiset voivat sallia, että niiden kotimaiset siirtoverkonhaltijat jakavat alueiden välisen kapasiteetin markkinapohjaisella prosessilla komission asetuksen (EU) 2017/2195 41 artiklan mukaisesti ilman määrällisiä rajoituksia kuuden kuukauden ajan siitä hetkestä, kun yhteisesti optimoitu jakamisprosessi on pantu täysimääräisesti täytäntöön ja otettu käyttöön komission asetuksen (EU) 2017/2195 38 artiklan 3 kohdan mukaisesti.”

13 ab) Lisätään 64 artiklaan kohta seuraavasti:

”2 b. Poiketen siitä, mitä 22 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat pyytää, että tuotantokapasiteetti, joka on aloittanut kaupallisen tuotannon ennen 4 päivää heinäkuuta 2019 ja jonka päästöt ovat yli 550 grammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia tuotettua kilowattituntia sähköä kohti, voidaan edellyttäen, että SEUT 107 ja 108 artiklaa noudatetaan, poikkeuksellisesti sitoa tai se saa ottaa vastaan maksuja tai sitoumuksia tulevista maksuista komission ennen tämän asetuksen voimaantuloa hyväksymän kapasiteettimekanismin nojalla. Komissio arvioi pyynnön vaikutusta kasvihuonekaasupäästöihin ja voi edellyttäen, että SEUT 107 ja 108 artiklaa noudatetaan, myöntää luvan edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) jäsenvaltio on toteuttanut asetuksen (EU) 2019/943 voimaantulopäivän jälkeen 22 artiklan säännösten mukaisen tarjouskilpailumenettelyn, jolla pyritään maksimoimaan 22 artiklan 4 kohdan vaatimukset täyttävien kapasiteetin tarjoajien osallistuminen, jos sopimuskausi kestää vähintään 31 päivään joulukuuta 2028;

b) a alakohdassa tarkoitetussa tarjouskilpailumenettelyssä tarjotun kapasiteetin määrä ei ole riittävä 20 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritettyyn resurssien riittävyyteen liittyvään huolenaiheeseen puuttumiseksi kyseisen tarjouskilpailumenettelyn kattamalla sopimuskaudella;

c) tuotantokapasiteetti, jonka päästöt ovat yli 550 grammaa fossiilisista polttoaineista peräisin olevaa hiilidioksidia tuotettua kilowattituntia sähköä kohti, on sidottu tai se ottaa vastaan maksuja tai sitoumuksia tulevista maksuista enintään yhden vuoden ajan ja se hankitaan ylimääräisellä hankintamenettelyllä, joka täyttää kaikki 22 artiklan vaatimukset, lukuun ottamatta 4 kohdan b alakohdassa säädettyjä vaatimuksia, ja ainoastaan sen kapasiteetin määrän osalta, jota tarvitaan b alakohdassa todetun riittävyyteen liittyvän huolenaiheen ratkaisemiseksi.

Tämän kohdan mukaista poikkeusta voidaan soveltaa 31 päivään joulukuuta 2028 saakka.”

([...]/[...]/[...]

13 b) Lisätään 69 artiklaan 1 a kohta seuraavasti:

”1 a) [...] Komissio toimittaa viimeistään kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle yksityiskohtaisen kertomuksen, jossa arvioidaan mahdollisuuksia virtaviivaistaa ja yksinkertaistaa tämän asetuksen IV lukuun [...] kuuluvaa kapasiteettimekanismin soveltamismenettelyä, jotta voidaan varmistaa, että jäsenvaltiot voivat puuttua riittävyyteen liittyviin huolenaiheisiin oikea-aikaisesti. Tässä yhteydessä komissio pyytää virastoa tarvittaessa muuttamaan 23 artiklassa tarkoitettua eurooppalaisten resurssien riittävyysarviointin menetelmää 23 ja 27 artiklassa esitettyä menettelyä noudattaen.

Jäsenvaltioita kuultuaan komissio esittää tarvittaessa ehdotuksia kapasiteettimekanismien [...] arviointimenettelyn yksinkertaistamiseksi viimeistään kolmen kuukauden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta.”

14) Lisätään artikla [...] seuraavasti:

”69 a artikla

Vuorovaikutus unionin rahoituslainsäädännön kanssa

Mikään tässä asetuksessa ei poikkea direktiivin 2014/65/EU, asetuksen (EU) N:o 648/2012 ja asetuksen (EU) N:o 600/2014 säännöksistä, kun markkinaosapuolet tai markkinaoperaattorit harjoittavat erityisesti direktiivin 2014/65/EU 4 artiklan 1 kohdan [...] **15 alakohdassa** määriteltyihin rahoitusvälineisiin liittyvää toimintaa.”

15) Korvataan liitteessä I oleva 1.2 kohta seuraavasti:

”1.2 Koordinoitu kapasiteetin laskenta suoritetaan kaikilla kapasiteetin jakamisen aikaväleillä.”

2 artikla

[2 artikla irrotetaan tästä muutosasetuksesta, ja siitä tulee itsenäinen direktiivi, jolla muutetaan direktiivejä (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 – teksti siirretään 5 artiklan perään.]

3 artikla

[3 artikla irrotetaan tästä muutosasetuksesta, ja siitä tulee itsenäinen direktiivi, jolla muutetaan direktiivejä (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 – teksti siirretään 5 artiklan perään.]

4 artikla

Asetuksen (EU) 2019/942 muuttaminen [...]

Muutetaan asetus (EU) 2019/942 seuraavasti:

1) Muutetaan 2 artikla seuraavasti:

a) korvataan a alakohta seuraavasti:

”a) antaa siirtoverkonhaltijoille, Sähkö-ENTSOlle, Kaasu-ENTSOlle, EU DSO -elimelle, **komission** asetuksen (EU) 2016/1719³³ mukaisesti perustetulle keskitetylle kauppapaikalle, **tarvittaessa integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnoijaksi nimetyille elimelle**, alueellisille koordinoitikeskuksille ja nimetyille sähkömarkkinaoperaattoreille osoitettuja lausuntoja ja suosituksia [...];”

³³ Komission asetus (EU) 2016/1719, annettu 26 päivänä syyskuuta 2016, pitkän aikavälin kapasiteetin jakamista koskevista suuntaviivoista (EUVL L 259, 27.9.2016, s. 42).

b) korvataan d alakohta seuraavasti:

”d) tekee yksittäisiä päätöksiä tietojen antamisesta 3 artiklan 2 kohdan, 7 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 8 artiklan c alakohdan mukaisesti; menetelmien ja ehtojen hyväksymisestä 4 artiklan 4 kohdan ja 5 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan mukaisesti; 5 artiklan 7 kohdassa tarkoitetuista tarjousalueiden arvioinneista; 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista teknisistä kysymyksistä; sääntelyviranomaisten välisestä välimiesmenettelystä 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti; 7 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettuihin alueellisiin koordinoitikeskuksiin liittyen; 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua menetelmien ja laskelmien sekä teknisten eritelmien hyväksymisestä ja muuttamisesta; 9 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menetelmien hyväksymisestä ja muuttamisesta; 10 artiklassa tarkoitetuista vapautuksista; 11 artiklan d alakohdassa tarkoitettua infrastruktuurista; 12 artiklan nojalla tukkumarkkinoiden eheyteen ja tarkasteltavuuteen liittyvistä asioista[...]; sekä 5 artiklan 10 kohdassa tarkoitettujen Sähkö-ENTSO:n ja EU DSO -elimen ehdotusten, jotka liittyvät joustotarpeista esitettäviä tietoja ja analyyseja koskeviin menetelmiin, hyväksymisestä ja tarvittaessa niiden muuttamisesta.”

2) Lisätään 3 artiklan 2 kohtaan [...] alakohta seuraavasti:

”Tätä kohtaa sovelletaan myös asetuksen (EU) 2016/1719 mukaisesti perustettuun keskitettyyn kauppapaikkaan **ja tarvittaessa integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnoijaksi nimettyyn elimeen.**”

3) Lisätään 4 artiklaan [...] kohta seuraavasti:

”9. [...] Edellä olevaa 6, 7 ja 8 kohtaa sovelletaan myös asetuksen (EU) 2016/1719 mukaisesti perustettuun keskitettyyn kauppapaikkaan **ja tarvittaessa integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnoijaksi nimettyyn elimeen.**”

4) Lisätään 5 artiklan 8 kohtaan [...] alakohta seuraavasti: [...]

”ACER seuraa asetuksen (EU) 2016/1719 mukaisesti perustettua keskitettyä kauppapaikkaa ja **tarvittaessa integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnoijaksi nimettyä elintä.**”

5)[...]

[...]

6) [...] Lisätään 5[...] artiklaan [...] kohta seuraavasti:

”10. ACER hyväksyy asetuksen (EU) 2019/943 19 c[...] artiklan 4[...] kohdan mukaisen Sähkö-ENTSON ja EU DSO -elimen yhteisen ehdotuksen, joka liittyy joustotarpeista esitettäviä tietoja ja analyyssejä koskeviin menetelmiin, ja tarvittaessa muuttaa sitä.”

6 a) Muutetaan 6 artiklan 9 kohta seuraavasti:

”9. ACER antaa lausuntoja asiaankuuluvalla sääntelyviranomaiselle ja komissiolle asetuksen (EU) 2019/943 8 artiklan 3 kohdan ja 16 artiklan 3 kohdan mukaisesti.”

7) Lisätään 15 artiklaan [...] kohta seuraavasti:

”5. ACER antaa asetuksen (EU) 2019/943 19 c[...] artiklan 7[...] kohdan mukaisesti kertomuksen, jossa analysoidaan joustotarpeita koskevia kansallisia arviointeja ja annetaan sääntelyviranomaisten havaintoja koskevia suosituksia kysymyksistä, joilla on rajat ylittävää merkitystä.”[...]

5 artikla
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan [...] **kahdentenakymmenentenä** päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Strasbourgissa

Euroopan parlamentin puolesta

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

Direktiivien (EU) 2018/2001 ja (EU) 2019/944 muuttaminen unionin sähkömarkkinoiden rakenteen parantamiseksi³⁴ [...]

[Seuraavat 1 ja 2 artikla olivat aiemmin asetuksen 2 ja 3 artikla]

1[...] artikla

Direktiivin (EU) 2019/944[...] muuttaminen

Muutetaan direktiivi (EU) 2019/944[...] seuraavasti:

1) Muutetaan 2 artikla seuraavasti:

a) korvataan 8 ja 49 [...] alakohta seuraavasti:

”8) ’aktiivisella asiakkaalla’ loppuasiakasta tai yhdessä toimivien loppuasiakkaiden ryhmää, joka kuluttaa tai varastoi omissa tiloissaan rajatulla alueella tuotettua sähköä tai samalla tarjousalueella sijaitsevilla muilla tiloilla itse tuottamaansa tai jakamaansa sähköä tai joka myy itse tuottamaansa sähköä tai osallistuu joustoa tai energiatehokkuutta koskeviin järjestelyihin, jos tällainen toiminta ei ole sen ensisijaista kaupallista tai ammatillista toimintaa;”

³⁴ Johdanto-osan kappaleet lisätään myöhemmin.

”49) ’taajuuteen vaikuttamattomalla lisäpalvelulla’ palvelua, jota siirtoverkonhaltija tai jakeluverkonhaltija käyttää pysyvän tilan jännitteen säätöön, nopeaan loisivirran syöttöön, inertiaan paikallisverkon vakautta varten, oikosulkuvirtaan, pimeäkäynnistysominaisuuteen, saarekekäyttöominaisuuteen ja huipuntasaukseen;”

b) lisätään alakohdat seuraavasti:

”15 a) ’määräaikaisella kiinteähintaisella sähköntoimitussopimuksella’ toimittajan ja loppuasiakkaan välistä sähköntoimitussopimusta, jolla taataan samat sopimusehdot, mukaan lukien hinta, **koko sopimuksen keston ajan**, mutta johon voi kiinteän hinnan sisällä sisältyä joustava elementti, jossa hinta vaihtelee esimerkiksi huippukuormitusaikoina ja niiden ulkopuolisina aikoina;

10 a) ’energian yhteiskäytöllä’ sellaisen aktiivisten asiakkaiden itse tuottaman uusiutuvan energian omaa kulutusta,

- a) joka on tuotettu tai varastoitu niiden sijaintipaikan ulkopuolella tai niiden jakamilla paikoilla niiden kokonaan tai osittain omistamassa, liisaamassa tai vuokraamassa laitoksessa; tai
- b) jota koskevat oikeudet toinen aktiivinen asiakas on siirtänyt niille joko ilmaiseksi tai korvausta vastaan;

10 b)[...]

24 a) ’viimesijaisella toimittajalla’ toimittajaa, joka [...] on nimetty ottamaan vastuu sähkön toimituksista sellaisen toimittajan asiakkaille, joka on lopettanut toimintansa;”

2) Korvataan 4 artikla seuraavasti:

”4 artikla

Vapaus valita toimittaja

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla asiakkailla on vapaus ostaa sähköä valitsemaltaan toimittajalta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla asiakkailla on vapaus tehdä samanaikaisesti useampi kuin yksi sähköntoimitussopimus ja että tätä tarkoitusta varten asiakkailla on oikeus saada käyttöönsä useampi kuin yksi mittaus- ja laskutuspiste, jotka kattaa yksi niiden tiloihin tuleva liitäntäpiste.”

3) Muutetaan 11 artikla seuraavasti:

a) korvataan otsikko seuraavasti:

”Oikeus määräaikaiseen, kiinteähintaiseen ja dynaamiseen sähkön hintasopimukseen”;

b) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimittajat voivat kansallisen sääntelykehyksen perusteella tarjota määräaikaaisia, kiinteähintaisia ja dynaamisia sähkön hintasopimuksia. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat, joille on asennettu älymittari, voivat pyytää dynaamisen sähkön hintasopimuksen tekemistä, ja että kaikki loppuasiakkaat voivat pyytää vähintään yhden vuoden pituisen määräaikaisen kiinteähintaisen sähkön hintasopimuksen tekemistä vähintään yhdeltä toimittajalta ja jokaiselta toimittajalta, jolla on enemmän kuin 200 000 loppuasiakasta.

Poiketen siitä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat vapauttaa toimittajan, jolla on yli 200 000 loppuasiakasta, velvollisuudesta tarjota määräaikaista kiinteähintaisia hintasopimuksia, jos kyseinen toimittaja tarjoaa ainoastaan dynaamisia hintasopimuksia eikä poikkeus vaikuta kielteisesti kilpailuun tai estä sitä, että asiakkaiden saatavilla on riittävä valikoima määräaikaista kiinteähintaisia sopimuksia.”

c) lisätään [...] kohta seuraavasti:

”1 a. Loppuasiakkaille on ennen sopimuksen tekemistä tai jatkamista annettava yhteenveto keskeisistä sopimusehdoista näkyvästi ja ytimekkäällä ja yksinkertaisella kielellä. Yhteenvedossa on oltava vähintään tiedot kokonaishinnasta **ja sen erittelystä**, tarjouksista, lisäpalveluista **sekä** [...] alennuksista ja [...] **siinä on esitettävä** 10 artiklan 3 kohdan a, b, d, e ja f alakohdassa tarkoitettut oikeudet. Komissio antaa asiaa koskevia ohjeita.”

d) korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat saavat toimittajilta täydelliset tiedot **kunkin** [...] sähkö Sopimustyyppin [...] tarjoamista mahdollisuuksista, kustannuksista ja riskeistä, ja niiden on varmistettava, että toimittajien edellytetään antavan tämän mukaisesti tietoja loppuasiakkaille, muun muassa siitä, että asianmukaisen sähkömittarin on oltava asennettuna. Sääntelyviranomaisten on seurattava markkinoiden kehitystä ja arvioitava riskit, joita uusista tuotteista ja palveluista saattaa aiheutua, sekä puututtava väärinkäytöksiin.”

4) Lisätään artikkelit seuraavasti:

”15 a artikla

Oikeus energian yhteiskäyttöön

1. Kaikilla kotitalouksilla, pienillä ja keskisuurilla yrityksillä ja julkisilla elimillä **on oltava** oikeus osallistua energian yhteiskäyttöön aktiivisina asiakkaina.
2. [...] Aktiivisilla asiakkailla on oikeus jakaa uusiutuvaa energiaa keskenään yksityisten sopimusten perusteella tai oikeushenkilön välityksellä.

3. [...] Aktiiviset asiakkaat voivat käyttää energian yhteiskäytön helpottamiseen kolmatta osapuolta, joka omistaa varaston tai uusiutuvan energian tuotantolaitoksen tai hallinnoi sen asennusta ja toimintaa, mukaan lukien mittaus ja ylläpito, ilman, että kyseistä kolmatta osapuolta pidetään aktiivisena asiakkaana.
- 4.[.../ Jäsenvaltioiden on varmistettava energian yhteiskäyttöön osallistuvien aktiivisten asiakkaiden osalta seuraavat näkökohdat:
- a[.../])heillä on oikeus nettouttaa jaettu sähkö mitattuun kokonaiskulutukseensa aikavälillä, joka ei ole pidempi kuin taseselvitysjakso, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sovellettavien verojen, maksujen ja verkkomaksujen soveltamista;
- b[.../])he hyötyvät kaikista tämän direktiivin mukaisista kuluttajien oikeuksista ja velvollisuuksista loppuasiakkaina, lukuun ottamatta tapauksia, joissa energiaa jaetaan sellaisten kotitalouksien kesken, joiden asennettu kapasiteetti on **yksittäisten kotitalouksien osalta** enintään 10,8 kW [**kuten uusiutuvia energianlähteitä koskevassa tarkistetussa direktiivissä 2021/557 täsmennetään**] ja enintään 50 kW moniasuntoisissa rakennuksissa [**kuten uudelleenlaaditussa rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä 2021/802 täsmennetään**] [...] [.../];
- c[.../])heillä on mahdollisuus käyttää mallisopimuksia, joissa on oikeudenmukaiset ja läpinäkyvät ehdot ja edellytykset, tehdessään kotitalouksien välisiä **energian yhteiskäyttö**sopimuksia [...] sekä sopimuksia, jotka koskevat varastojen ja uusiutuvan energian tuotantolaitosten liisausta tai vuokraamista tai niihin investoimista energian yhteiskäyttöä varten; jos tällaisista sopimuksista syntyy riitoja, loppuasiakkailta on oltava mahdollisuus turvautua tuomioistuimen ulkopuoliseen riitojenratkaisuun 26 artiklan mukaisesti;

d[...])markkinaosapuolet tai niiden tasevastaavat eivät kohtele heitä epäoikeudenmukaisesti ja syrjivästi;

e[...])he saavat tiedon asetuksen (EU) 2019/943 14 artiklan mukaisista tarjousalueiden mahdollisista muutoksista sekä siitä, että oikeus energian yhteiskäyttöön rajoittuu yhteen ja samaan tarjousalueeseen.

5. [...]Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianomaiset siirto- tai jakeluverkonhaltijat tai muut nimetyt elimet

a[...])seuraavat, keräävät, validoivat ja välittävät jaettuun sähköön liittyviä mittaustietoja asianomaisten loppuasiakkaiden ja markkinaosapuolten kanssa vähintään kerran kuukaudessa ja 23 artiklan mukaisesti;

b[...])tarjoavat asiaankuuluvan yhteyspisteen energian yhteiskäyttöjärjestelyjen rekisteröintiä varten, saavat tietoa asiaankuuluvista mittauspisteistä ja sijainnin ja osallistumisen muutoksista ja tarvittaessa validoivat laskentamenetelmät selkeällä, läpinäkyvällä ja oikea-aikaisella tavalla;

6[...]. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaisia ja syrjimättömiä toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että energiaköyhät ja heikossa asemassa olevat kotitaloudet voivat osallistua energian yhteiskäyttöjärjestelmiin. Näihin toimenpiteisiin voi sisältyä taloudellisia tukitoimenpiteitä tai tuotantokiintiöitä.

7. **Tämä artikla ei rajoita asiakkaiden oikeutta valita sähköntoimittajaansa 4 artiklan mukaisesti eikä sähköntoimittajien toimilupiin sovellettavia kansallisia sääntöjä.”**

Toimittajan riskien hallinta

1. [...]Sääntelyviranomaisten [...]tai, jos jäsenvaltio on nimennyt vaihtoehtoisen riippumattoman toimivaltaisen viranomaisen tätä tarkoitusta varten, tällaisten nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava, että toimittajilla on käytössä asianmukaiset suojausstrategiat, joilla rajoitetaan sähkön tukkutoimitusten muutoksista niiden asiakkaiden kanssa tekemien sopimusten taloudelliseen kannattavuuteen aiheutuvaa riskiä, samalla kun säilytetään lyhyen aikavälin markkinoiden likviditeetti ja hintasignaalit.
2. Toimittajien suojausstrategioihin voi sisältyä sähkönhankintasopimusten käyttö. Jos sähkönhankintasopimuksille on olemassa riittävän kehittyneet markkinat, jotka mahdollistavat tehokkaan kilpailun, jäsenvaltiot voivat vaatia, että osa sähkön tukkuhintojen muutoksista aiheutuvasta toimittajien riskistä katetaan uusiutuvista energialähteistä tuotettua sähköä koskevilla sähkönhankintasopimuksilla, jotka vastaavat niiden riskille altistumisen kestoa kuluttajapuolella, edellyttäen, että noudatetaan unionin kilpailulainsäädäntöä.
3. Jäsenvaltioiden on pyrittävä varmistamaan, että kansalaisten energiayhteisöillä ja uusiutuvan energian yhteisöillä on mahdollisuus käyttää suojaustuotteita.”

5) **Lisätään** artiklat [...] seuraavasti:

”27 a artikla

Viimesijainen toimittaja

1. Jäsenvaltioiden on pantava täytäntöön viimesijaisen toimittajan järjestelmä varmistaakseen toimitusten jatkuvuuden [...] ainakin kotitalousasiakkaille. Viimesijaiset toimittajat on nimettävä oikeudenmukaisella, [...] läpinäkyvällä ja syrjimättömällä menettelyllä.
2. Loppuasiakkaat, jotka siirretään viimesijaiselle toimittajalle, eivät saa menettää oikeuksiaan asiakkaina, etenkin 4, 10, [...] 12, 14, 18 ja 26 artiklassa säädettyjä oikeuksia.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että viimesijaiset toimittajat ilmoittavat viipymättä ehdot ja edellytykset siirretyille asiakkaille ja varmistavat palvelujen saumattoman jatkuvuuden kyseisille asiakkaille vähintään kuuden kuukauden ajan.
4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että loppuasiakkaat saavat tietoa ja heitä kannustetaan siirtymään markkinapohjaiseen tarjontaan.
5. Jäsenvaltiot voivat vaatia [...] viimesijaista toimittajaa toimittamaan sähköä kotitalousasiakkaille, jotka eivät saa markkinapohjaisia tarjouksia. Tällaisessa tapauksessa sovelletaan 5 artiklassa vahvistettuja vaatimuksia”.

”28 a artikla

Heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojaaminen irtikytännältä

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että heikossa asemassa olevia asiakkaita suojellaan sähkönjakelun katkaisemiselta. Tämä suoja on annettava osana tämän [...] 28 artiklan 1 kohdan mukaista heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta 10 artiklan 11 kohdassa säädettyjen toimenpiteiden soveltamista.”

6) Korvataan 27 artiklan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kotitalousasiakkailla ja, jos jäsenvaltiot pitävät sitä asianmukaisena, pienillä yrityksillä on oikeus saada yleispalvelua eli määrätyn laatuista sähköntoimituksia niiden alueella kilpailukykyisin, helposti ja selkeästi verrattavin, avoimin ja syrjimättömin hinnoin. Jäsenvaltioiden on yleispalvelun varmistamiseksi asetettava jakeluverkonhaltijoille velvoite liittää asiakkaat verkkoonsa sellaisin ehdoin ja tariffein, jotka on vahvistettu 59 artiklan 7 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen. Tämä direktiivi ei estä jäsenvaltioita lujittamasta kotitalousasiakkaiden sekä pienten ja keskikokoisten muiden kuin kotitalousasiakkaiden markkina-asemaa edistämällä mainitun asiakasryhmän mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoista yhteisedustusta.”

7) Korvataan 31 artiklan 3 kohta seuraavasti:

”3. Jakeluverkonhaltijan on annettava verkon käyttäjille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon ja myös käyttääkseen sitä tehokkaasti. Jakeluverkonhaltijan on erityisesti julkaistava selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla tiedot uusia liittäntöjä varten käytettävissä olevasta kapasiteetista omalla toiminta-alueellaan, myös siirtorajoitusten alaisilla alueilla, jos joustavan energian varastoinnin liittäntöjä voidaan toteuttaa, ja päivitettävä nämä tiedot säännöllisesti, vähintään neljännesvuosittain.

Jakeluverkonhaltijoiden on myös annettava verkonkäyttäjille selkeät ja läpinäkyvät tiedot heidän liittymispyyntöjensä tilasta ja käsittelystä. Niiden on toimitettava nämä tiedot kolmen kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä.

3 a. Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 3 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin.”

8) Lisätään 40 artiklaan [...] kohta seuraavasti[...]:

[...]

”6 a. Edellä olevan 5 ja 6 kohdan vaatimuksia ei sovelleta asetuksen (EU) 2019/943 7 a artiklan mukaisesti hankittuun huipuntasauustuotteeseen.”

9) Muutetaan 59 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 **kohdan**[...] c alakohta seuraavasti:

”c) [...]varmistaa tiiviissä yhteistyössä muiden sääntelyviranomaisten kanssa, että asetuksen (EU) 2016/1719 mukaisesti perustettu keskitetty kauppapaikka, **tarvittaessa integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnoijaksi nimetty elin**, Sähkö-ENTSO ja EU DSO -elin noudattavat tästä direktiivistä, asetuksesta (EU) 2019/943, asetuksen (EU) 2019/943 59, 60 ja 61 artiklan mukaisesti hyväksytyistä verkkosäännöistä ja suuntaviivoista ja muusta asiaa koskevasta unionin oikeudesta johtuvia velvoitteitaan, myös rajat ylittävien kysymysten osalta, sekä ACERin päätöksiä, ja määrittää yhdessä tapaukset, joissa keskitetty kauppapaikka, Sähkö-ENTSO ja EU DSO -elin eivät noudata velvoitteitaan; jos sääntelyviranomaiset eivät ole päässeet sopimukseen neljän kuukauden kuluessa yhteydenpidon aloittamisesta määrittääkseen yhdessä velvoitteiden noudattamatta jättämisen, asia saatetaan ACERin päätettäväksi asetuksen (EU) 2019/942 6 artiklan 10 kohdan mukaisesti;”

b) korvataan 1 **kohdan**[...] z alakohta seuraavasti:

”z) [...]: seurata itse tuotetun sähkön kulutukseen ja kansalaisten energiayhteisöihin kohdistuvien perusteettomien esteiden ja rajoitusten poistamista, **mukaan lukien esteet ja rajoitukset, jotka estävät**[...] joustavan hajautetun energiantuotannon liittämisen verkkoon kohtuullisen ajan kuluessa[...].”

c) korvataan 4 kohta seuraavasti:

”4. Siinä jäsenvaltiossa, jossa keskitetyn kauppapaikan, **asianmukaisissa tapauksissa integroitujen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden hallinnoijaksi nimetyn elimen**, Sähkö-ENTSON tai EU DSO -elimen toimipaikka sijaitsee, sijaitsevalla sääntelyviranomaisella on oltava toimivalta määrätä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia näille elimille, jos ne eivät täytä velvoitteitaan, jotka johtuvat tästä direktiivistä, asetuksesta (EU) 2019/943 tai asiaan liittyvistä oikeudellisesti sitovista sääntelyviranomaisen tai ACERin päätöksistä, tai ehdottaa toimivaltaiselle tuomioistuimelle, että tämä määräisi kyseisiä seuraamuksia.”

9 a) Lisätään 66 artiklaan 6 kohta seuraavasti:

”6. Poiketen siitä, mitä 40 artiklan 4 kohdassa säädetään, Viron, Latvian ja Liettuan siirtoverkonhaltijoiden on voitava luottaa kotimaisten sähkövarastojen tarjoajien, siirtoverkonhaltijoihin omistussuhteessa olevien yritysten ja muiden siirtoverkonhaltijoiden omistamien laitosten tarjoamiin tasehallintapalveluihin.

Poiketen siitä, mitä 54 artiklan 2 kohdassa säädetään, Viro, Latvia ja Liettua voivat sallia, että niiden siirtoverkonhaltijat ja niihin omistussuhteessa olevat yritykset omistavat, kehittävät, hallinnoivat ja käyttävät varastoja ilman avointa, läpinäkyvää ja syrjimätöntä tarjouskilpailua, ja ne voivat sallia, että tällainen varasto ostaa tai myy sähköä tasehallintamarkkinoilla.

Poikkeuksia 40 artiklan 4 kohdasta ja 54 artiklan 2 kohdasta sovelletaan enintään kolmen vuoden ajan sen jälkeen, kun Viro, Latvia ja Liettua ovat liittyneet Manner-Euroopan synkronialueeseen. Jos se on tarpeen toimitusvarmuuden turvaamiseksi, komissio voi jatkaa poikkeuksia ensimmäisen kolmen vuoden ajanjakson jälkeen enintään viidellä vuodella.”

9 aa) Lisätään 66 artiklaan uusi kohta seuraavasti:

”7. Poiketen siitä, mitä 40 artiklan 4 kohdassa ja 54 artiklan 2 kohdassa säädetään, Kypros voi sallia, että sen siirtoverkonhaltija omistaa varaston ja kehittää, hallinnoi ja käyttää sitä ilman avointa, läpinäkyvää ja syrjimätöntä tarjouskilpailua.

Poikkeuksia 40 artiklan 4 kohdasta ja 54 artiklan 2 kohdasta sovelletaan, kunnes Kyproksen siirtoverkko on yhdistetty muiden jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin yhteenliittännän kautta.”

10) Lisätään artikla [...] seuraavasti:

”66 a artikla

Kohtuuhintaisen energian saatavuus sähkön hintakriisin aikana

1. **Neuvosto [...] voi komission ehdotuksesta [...] täytäntöönpanopäätöksellä julistaa** alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:
 - a) sähkön tukkumarkkinoilla vallitsevat erittäin korkeat **keskihinnat**, jotka ovat vähintään kaksi ja puoli kertaa korkeammat kuin edellisten viiden vuoden keskihinta, ja tilanteen odotetaan jatkuvan vähintään kuusi kuukautta. **Viiden edellisen vuoden keskihintaa laskettaessa ei oteta huomioon vuotta 2022 eikä ajanjaksoja, joina julistettiin alueellinen tai unionin laajuinen sähkön hintakriisi;**
 - b) sähkön vähittäishinnat nousevat jyrkästi [...] **tason ollessa noin** 70 prosenttia, ja tilanteen odotetaan jatkuvan vähintään [...] **3** kuukautta; sekä
 - c) sähkön hinnannousu vaikuttaa kielteisesti talouteen laajemminkin.

2. [...] **Päätöksessä**, jolla julistetaan alueellinen tai unionin laajuinen sähkön hintakriisi, on **tarkennettava** kyseisen päätöksen voimassaoloaika, joka voi olla enintään yksi vuosi. **Tätä ajanjaksoa voidaan jatkaa 7 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen peräkkäisillä enintään vuoden pituisilla jaksoilla.**
3. **Komissio esittää alueellisen tai unionin laajuisen sähkön hintakriisin julistamista ja asianomaisen päätöksen voimassaoloaikaa koskevan ehdotuksen, jos se katsoo, että 1 kohdan mukaiset edellytykset täyttyvät.**
4. **Neuvosto voi määräenemmistöllä muuttaa [...] komission 3 ja 7 kohdan mukaisesti toimittamaa ehdotusta.**
- 5[...]. Jos [...] **neuvosto** on tehnyt 1 kohdan mukaisen päätöksen, jäsenvaltiot voivat kyseisen päätöksen voimassaoloaikana soveltaa kohdennettuja julkisia interventioita pienten ja keskisuurten yritysten sähköntoimitusten hinnoitteluun. Tällaisten julkisten toimien on
- a) rajoituttava enintään 70 prosenttiin edunsaajan kulutuksesta edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona ja säilytettävä kannustin kysynnän vähentämiseen;
 - b) täytettävä 5 artiklan 4 ja 7 kohdassa säädetty edellytykset;
 - c) tarvittaessa täytettävä 4 kohdassa säädetty edellytykset.

6[...]. Jos **neuvosto**[...] on tehnyt 1 kohdan mukaisen päätöksen, jäsenvaltiot voivat kyseisen päätöksen voimassaoloaikana poiketen siitä, mitä 5 artiklan 7 kohdan c alakohdassa säädetään, soveltaessaan kohdennettuja julkisia toimia sähköntoimitusten hinnoitteluun 5 artiklan 6 kohdan tai tämän artiklan 3 kohdan mukaisesti, poikkeuksellisesti ja väliaikaisesti asettaa sähköntoimitukselle kustannuksia alhaisemman hinnan edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) kotitalouksille asetettua hintaa sovelletaan enintään 80 prosenttiin kotitalouksien mediaanikulutuksesta, ja se säilyttää kannustimen kysynnän vähentämiseen;
- b) toimittajien välillä ei esiinny syrjintää;
- c) toimittajat saavat korvauksen siitä, että toimitukset alittavat kustannukset; sekä
- d) kaikilla sähköntoimittajilla on samoin perustein oikeus tehdä tarjouksia sähkön toimitushinnasta, joka on kustannuksia alhaisempi.

7. **Komissio arvioi hyvissä ajoin ennen 2 kohdan mukaisesti määritetyn määräajan päättymistä, täyttyvätkö 1 kohdan edellytykset edelleen. Jos komissio katsoo, että 1 kohdan edellytykset täyttyvät edelleen, se esittää neuvostolle ehdotuksen 1 kohdan nojalla tehdyn päätöksen voimassaoloajan pidentämisestä. Jos neuvosto päättää pidentää voimassaoloaikaa, pidennyksen aikana sovelletaan 5 ja 6 kohtaa.**

8. **Jäsenvaltiot voivat 30 päivään kesäkuuta 2024 saakka soveltaa inframarginaalisten tuottajien tulokattoa samoin edellytyksin kuin joista säädetään neuvoston asetuksen (EU) 2022/1854 6–8 ja 10 artiklassa, sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamista. Komissio tarkastelee 15 päivään toukokuuta 2024 mennessä tämän kohdan mukaisten asiaankuuluvien järjestelmien soveltamista ja antaa parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tarkastelun tärkeimmistä tuloksista.”**

11)[...]

2[...] artikla

Direktiivin (EU) 2018/2001[...] muuttaminen

Muutetaan direktiivi (EU) 2018/2001 seuraavasti:

1) Muutetaan 4 artiklan 3 kohta seuraavasti:

a) korvataan toinen alakohta seuraavasti:

”Tätä varten tuki on suorissa hintatukijärjestelmissä annettava markkinapalkkiona, joka voisi olla muun muassa liukuva tai kiinteä. **Ensimmäistä** [...] virkettä ei sovelleta **Euroopan parlamentin ja neuvoston** asetuksen (EU) 2019/943³⁵ 19 b artiklan 2 kohdassa luetelluista uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön, johon sovelletaan mainitun asetuksen 19 b artiklan 1 kohtaa, tukemiseen.”

2)[...]/[...]

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/943, annettu 5 päivänä kesäkuuta 2019, sähkön sisämarkkinoista (EUVL L 158, 14.6.2019, s. 54).

[...]/.../

3 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [...]kuuden kuukauden kuluttua [tämän direktiivin] voimaantulosta.

Poiketen siitä, mitä ensimmäisessä alakohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on kuitenkin saatettava tämän direktiivin 1 artiklan 2 ja 4 kohdan noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [...] [...] 24 kuukauden kuluttua [tämän direktiivin] voimaantulosta.

Niiden on viipymättä toimitettava nämä säännökset kirjallisina komissiolle.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Niissä on myös mainittava, että voimassa oleviin lakeihin, asetuksiin ja hallinnollisiin määräyksiin sisältyviä viittauksia tällä direktiivillä kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset ja maininta tehdään.

4 artikla
Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan [kahdentenakymmenentenä] päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

5 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Strasbourgissa

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja